

ภาคผนวก

ตอนที่ ๑๕.๒

แบบฝึกทักษะพื้นฐานการเขียน

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ ๑๕.๒ แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

๑๕.๒.๑ แบบฝึกทักษะการใช้คำ

๑๕.๒.๒ แบบฝึกการใช้ประโยค

แนวคิด

๑. แบบฝึกทักษะการใช้คำ เป็นแบบฝึกเพื่อให้สามารถใช้คำได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว ในด้านการเขียนสะกดคำ ทั้งการใช้ตั้งสะกด การประวิสรรชนีย์ คำที่ใช้พจนานุกรมเป็น เครื่องช่วย

๒. แบบฝึกการใช้ประโยคและข้อความ เป็นแบบฝึกเพื่อให้สามารถใช้วลีประโยค และข้อความได้ถูกต้อง ทั้งการเรียบเรียงข้อความเป็นประโยคในลักษณะต่าง ๆ และให้มีความหมายถูกต้อง เหมาะสม ตรงตามเนื้อหา และวัตถุประสงค์ในการเขียน ตลอดจนการใช้ เครื่องหมายกำกับคำและข้อความ การเว้นวรรคตอน และการใช้สำนวนภาษา

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ ๑๕.๒ แล้ว นักศึกษาสามารถ

๑. เขียนคำที่ใช้ตัวสะกดแม่กนไม่ตรงมาตราตัวสะกดได้ถูกต้อง
๒. เขียนคำที่ใช้ ศ, ษ, ส เป็นตัวสะกดได้ถูกต้อง
๓. เขียนคำที่ใช้ ทร ที่อกเสียง ซ ได้ถูกต้อง
๔. เขียนคำที่ใช้ รร (ร หัน) ได้ถูกต้อง
๕. เขียนคำที่ใช้ ญ ได้ถูกต้อง
๖. เขียนคำที่ใช้สระ ใ- ใ- ได้ถูกต้อง
๗. เขียนคำที่ใช้ ตร สะกดได้ถูกต้อง
๘. เขียนคำที่มาจากภาษาต่างประเทศได้ถูกต้อง
๙. เขียนคำที่ประวิสรรชนีย์ได้ถูกต้อง
๑๐. เขียนคำที่ไม่ประวิสรรชนีย์ได้ถูกต้อง
๑๑. เขียนคำที่ใช้ ณ การันต์ได้ถูกต้อง
๑๒. เขียนคำที่ใช้ ค การันต์ได้ถูกต้อง
๑๓. เขียนคำจากคำอ่านได้ถูกต้อง
๑๔. เขียนประโยคตามที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง

เรื่องที่ ๑๕.๒.๑

แบบฝึกทักษะการใช้คำ

นักศึกษาได้ศึกษาเรื่องการใช้คำในการเขียนมาแล้วในหน่วยที่ ๑

แบบฝึกหัดต่อไปนี้เป็นแบบฝึกหัดการใช้คำให้ถูกต้องในลักษณะต่างๆ นักศึกษาจะใช้พจนานุกรมช่วยในการตรวจสอบการเขียนสะกดคำในแบบฝึกหัดนี้ได้ เมื่อพบคำใดสะกดผิดให้นักศึกษาเขียนเสียใหม่ให้ถูกในแบบฝึกปฏิบัติ

แบบฝึกปฏิบัติการเขียนสะกดคำ ชุดที่ ๑

(ฝึกการสะกดคำ ความหมายตรงของคำ เสียงและรูปของคำ)

คำสั่ง จงเลือกข้อที่สะกดผิด

๑. ก. ไอแค้นแค้น	๒. ก. อาจิณ
ข. เสียงเจ็วจ้าว	ข. อวตาร
ค. อะลุ่มอล่วย	ค. สังวาล
ง. ก้อร่อก้อติก	ง. จักรวาล
จ. เรื่องหยุมหยิม	จ. แผลกลาญ
๓. ก. ซึ่มทราบ	๔. ก. พิษฐาน
ข. ทรากศพ	ข. พิศวง
ค. ทรุติโถม	ค. พิศวาส
ง. ซาบซึ้ง	ง. พิศมัย
จ. เผอเรือ	จ. พิศดาร
๕. ก. อัญเชิญ	๖. ก. บรรลือ
ข. ปัญญสชาติก	ข. บรรเทา
ค. บัญญัติไตรยางศ์	ค. บรรพต
ง. ลัญจกร	ง. บรรทุก
จ. สัณชาตญาณ	จ. บรรเลง
๗. ก. เหล็กไน	๘. ก. ตระเวณ
ข. ผลักไส	ข. อาจิณ
ค. เลื่อมใส	ค. ตำรับ
ง. หลงไหล	ง. กบฏ

จ. ลำไย	จ. ดิรัจฉาน
๙. ก. นักษัตริ	๑๐. ก. ไชยกริม
ข. ตาลปัตร	ข. มัสหมัน
ค. ตักบาตร	ค. บาทหลวง
ง. ปิณฑบาตร	ง. ลิปสติก
จ. ร่มฉัตร	จ. เวียดนาม
๑๑. ก. ทะนง	๑๒. ก. ทแยง
ข. สะอาด	ข. ทโมน
ค. ทะยอย	ค. สอว
ง. สะลิมสะลือ	ง. ชม้าย
จ. ทะเยอทะยาน	จ. ตลุมบอน
๑๓. ก. ขมุกขมอม	๑๔. ก. ขะมักขม่น
ข. ขมิขมัน	ข. ขยะแขยง
ค. ขมุกขมัว	ค. ขะเย้อแขย่ง
ง. ขมุกขมิบ	ง. ขะยักขย๋อน
จ. ขยับขยาย	จ. ขะมอมชะแมม
๑๕. ก. กษาปณ์	๑๖. ก. ไครการ
ข. อารมณ	ข. สิงโต
ค. วิจารณ	ค. สมโภช
ง. สังวรณ	ง. โล
จ. เหตุการณ์	จ. แถลงการ
๑๗. ก. อานิส	๑๘. ก. พระวรค
ข. ดำรง	ข. สร้างสรรค์
ค. ประมง	ค. พระปรางค์
ง. สำอาน	ง. ปฤษฎางค์
จ. พูระหง	จ. สำอานค์

๑๙. จงเลือกคำศัพท์ต่อไปนี้ให้มีความหมายตรงกับคำอธิบายที่ให้ไว้

กัลปพฤกษ์ จุลินทรีย์ ถลกบาตร ทูพภิกขุภัย บุคลาธิษฐาน
 ปริยัติธรรม ภณฑารักษ์ มิคสัญญี รัชฎาภกร วิจารณญาณ

_____ ผู้รักษาค้างเก็บสิ่งของ
 _____ รายได้ของแผ่นดิน
 _____ ถูบาตรที่มีสายคล้องบ่า
 _____ ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้อง
 _____ ชื่อต้นไม้ที่เชื่อกันว่าให้ผลสำเร็จตามความปรารถนา
 _____ สิ่งมีชีวิตขนาดเล็กมาก
 _____ กำหนดวัตถุ หรือนามธรรมขึ้นเป็นบุคคล
 _____ ธรรมะที่จะต้องเล่าเรียน
 _____ ยุคที่มีแต่รบราฆ่าฟันกัน
 _____ ภัยอันเกิดจากข้าวยากมากแพง

๒๐. ให้เขียนคำจากเสียงอ่านต่อไปนี้

กรม – มะ – หัน	_____
ครี – หัด	_____
จุน – ละ – หัด	_____
เด – รัต – ฉาน	_____
ปะ – นิ – ทาน	_____
ผะ – หลิด – ตะ – พัน	_____
พรม – มะ – ชาด	_____
มะ – หอ – ระ – สบ	_____
รด – ชาด	_____
อะ- พิ – ชาด – ตะ – บุค	_____

แบบฝึกหัดการใช้คำ ชุดที่ ๒

๑. ฝึกใช้คำให้ตรงความหมาย

คำสั่ง เลือกคำในวงเล็บเติมในช่องว่างให้ถูกต้อง ตรงความหมาย

๑. ทุกครั้งที่เห็นดอกกุหลาบจิตของเขาจะ _____ (ประหวัด , ประวัติ)
ถึงสตรีนางหนึ่ง
๒. ไม่มีใครชอบคนที่มีอำนาจ _____ (บาทใหญ่ , บาตรใหญ่)
๓. เข้มที่ _____ (หน้าปัทม์ , หน้าปัด) นาฬิกาบอกเวลาเพียงตรง
๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีอายุครบ _____ (เกษียณ , เกษียณ) ในปีนี้
๕. ผู้ร้ายคนนั้นทน _____ (ทายาท , ทายาท) ถูกปืนตรงที่สำคัญก็ยังไม่ตาย
๖. น้องของฉันชอบรับประทานปลา _____ (อินทรีย์ , อินทรี)
๗. เขาพิจารณาเรื่องนี้เป็น _____ (กรณิ , กรณีย์) พิเศษ
๘. เมื่อท่านได้รับปริญญาแล้วก็ได้ชื่อว่าเป็น _____ (บัณฑิตย์ , บัณฑิต)
๙. เขาโกรธจัดจนนัยน์ตาแดง _____ (กล้า , ก้า)
๑๐. ถนน _____ (ลาดยาง , ราวยาง) สายนี้ _____ (ราว , ลาด) ด้วย

ยางมะตอยบาง ๆ

๒. ฝึกใช้คำให้เหมาะสมกับความ

คำสั่ง จงเปลี่ยนคำที่พิมพ์ตัวเอนให้มีความหมายเหมาะสมกับเนื้อความ

๑. ตำรวจสายตรวจส่วนใหญ่ชั้บรรยณต์เป็นพาหนะในการออกไปป้องกันความสงบ
เรียบร้อย
๒. สินจัย หงษ์ไทย เป็นดาราเกียรตินิยมที่ใคร ๆ ก็ สรรเสริญ ในความงามและ
ความสามารถของเธอ
๓. วัดจุฬามณีเป็นโบราณวัตถุที่น่าสนใจมากของจังหวัดพิษณุโลก
๔. พระเจดีย์องค์นี้สลักหักพังมาก ควรซ่อมแซมได้แล้ว
๕. แยกทุกคนที่มาในงานต่างแต่งกายโอโง และเดินดูขยายเป็นคู่ๆ
๖. สถานที่อันเหงาหงอยแห่งนี้อยู่ท่ามกลางกรุงเทพมหานครนี้เอง
๗. พอได้เวลาเพื่อนก็หันมาหรีต่าเป็นสัญญา
๘. นักศึกษาที่เตรียมตัวสอบก็มีว่สุขุมอยู่กับหนังสือที่จะใช้สอบ
๙. ไซโย ! รถยนต์ชนกับรถไฟมีคนถึงแก่กรรมเกือบร้อยคนน่าส่นุกจริง ๆ

๑๐. ประชาชนพากันมาถวายการต้อนรับพระเจ้าอยู่หัวอย่างแน่นหนา และร้องเพลง สดุดี
มหาราชาร่วมกันเป็นการถวายความจงรักภักดี

๓. ฝึกใช้คำที่มีความหมายโดยนัยและความเปรียบเทียบ

คำสั่ง เลือกคำในวงเล็บที่มีความหมายโดยนัยและความเปรียบเทียบที่เหมาะสมกับเนื้อความ
เติมลงในช่องว่าง

๑. ไม่ว่าเธอจะเยื้องกรายไปทางไหนบรรดา _____ (มดแดง , ชายหนุ่ม)
ก็ชะเง้อชะเง้อตาม
๒. พ่อแม่เลี้ยงและดูแลลูกравกับ _____ (แก้วตา , ไชโยหิน)
๓. หญิงสาวนั่งนิ่งราวกับ _____ (ตุ๊กตา , ก้อนหิน)
๔. เขาเฉยเมยจนเพื่อนๆ เรียกว่า _____ (เสือหลับ , ฤาษี)
๕. _____ (เฒ่าหัวงู , เฒ่าหัวหงอก)
๖. ถ้าคุณเป็น _____ (ลูกผู้ชาย , สุนัขพญาราช) คุณต้องกล้ารับความจริง
๗. ขณะที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะคับขัน มักจะมี _____ (วีรบุรุษ , อัศวินขี่
ม้าขาว) มาช่วยเหลือ
๘. ถ้ายังขึ้นทำตัวเป็น _____ (ม้าอารี , ม้าตีนปลาย) อย่างนี้บ่อย ๆ
เห็นทีจะลำบาก
๙. พวก _____ (หัวเก่า , เต่าล้านปี) คอยคัดค้านความคิดใหม่ๆ
๑๐. ฉันรู้สึกอึดอัดอยากไปให้พ้น _____ (แดนสนธยา , แดนกันดาร) เสียที

แบบฝึกหัดชุดที่ ๓

๑. ฝึกใช้คำให้ถูกต้องตามระเบียบของภาษาและความเหมาะสม

คำสั่ง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วเลือกคำในข้อ ๑- ๑๐ เติมในช่องว่างให้ถูกต้อง

ตำรวจสอง ๑ จับคนร้ายได้ขณะที่กำลังใช้ระหัด ๒ น้ำ เข้านาอยู่พอดี คนร้าย ๓ ว่าได้
๔ ระหัดมาจริงและยินดีคืนระหัดให้ ๕ เจ้าของ ทั้ง ๖ ขอความเมตตา ๗ ตำรวจด้วย เพราะเขา
ทำ ๘ ครอบครั้ว แม้ตำรวจจะ ๙ เขา ก็จำเป็นต้องจับกุม ๑๐ กฎหมาย

๑. ก. นาย	ข. คน	ค. ท่าน
๒.ก. ตัก	ข. วิด	ค. โพง

๓. ก. สารภาพ	ข. ยินยอม	ค. รับรอง
๔. ก. นำ	ข. ลัก	ค. ขโมย
๕. ก. กั๊ว	ข. แก่	ค. แด่
๖. ก. รำร้อง	ข. วังวอน	ค. อ้อนวอน
๗. ก. จาก	ข. กั๊ว	ค. ต่อ
๘. ก. ให้	ข. เพื่อ	ค. สำหรับ
๙. ก. เห็นใจ	ข. เชื้อ	ค. เมตตา
๑๐. ก. ตาม	ข. เพื่อ	ค. โดย

๒. ฝึกใช้คำให้ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล

คำสั่ง เปลี่ยนคำที่พิมพ์ตัวเอนให้เป็นคำที่ถูกต้องและเหมาะสม

๑. ช่วยบอกคุณหญิงด้วยว่าป/ลาชอนหมดแล้ว
๒. ฉันเห็นพระบรมฉายาลักษณ์ที่ทรงถ่ายเมื่อยังทรงเป็นเด็ก
๓. พระบุญนอนอยู่บนกุฏิเพราะไม่สบาย
๔. เชิญท่านพระครูไปรับประทานอาหารที่บ้าน
๕. สมภารกำลังเทศน์ให้คนฟัง
๖. ถ้าจะเข้าไปไหว้พระในโบสถ์อย่าใส่รองเท้าเข้าไป
๗. ท่านจอมพลตายมาหลายปีแล้ว มีคนไปร่วมในงานเผาศพมากมาย
๘. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเลี้ยงกลุ่มศิลปินพิเศษและทรง
รับประทานอาหารร่วมด้วย
๙. ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราชฯ ตายเสียแล้ว พระเจ้าอยู่หัวทรงประทานน้ำรดศพ
๑๐. ลูกสาวของท่านรองนายกรัฐมนตรีแต่งงานกับลูกชายของท่านรัฐมนตรีแล้ว

๓. ฝึกใช้อักษรย่อ คำซ้ำ และคำซ้อน

คำสั่ง เลือกคำในวงเล็บเติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑. _____ (พล.ต.อ. , พ.ต.อ.) ณรงค์ มหานนท์ มีคำสั่งให้ _____
(สวญ. , สว.ญ) อยู่ประจำที่ _____ (สน. , ส.น.)

๒. _____ (พล.อ. , พ.อ.) อาทิตย์ กำลังเอก มีตำแหน่งเป็น _____
 (ผบ.ทพ. , ผบ. ทบ.) มีที่ทำงานอยู่ใน _____ (กอ.รมน. , ก.อ.รมน.) ด้วย
๓. ตั้งแต่ _____ (ม.ค. , มค.) ถึง _____ (กค. , ก.ค.) เขาจะทำ
 หน้าที่ (ร.ก. , รก.) อาจารย์ใหญ่
๔. ในโรงเรียนของเรามีครูอาจารย์ที่มีวุฒิ _____ (ป.กศ. , ปกศ.) _____
 (กศบ. , กศ.บ) _____ (คบ. , ค.บ.) และ _____ (วท.บ , ว.ทบ.) หลายคน
๕. งานของ _____ (ช.ก.ท. , ชกท.) ปีนี้ _____ (ร.ม.ว. , รมว.) จะมาเป็น
 ประธานเปิดงานเวลา _____ (๑๐.๐๐ น. , ๑๐.๐๐ นาฬิกา)

คำสั่ง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกคำในวงเล็บเติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

ลุงเจ็บ _____ (ออดแอต , ออด ๆ แอต ๆ) อยู่ไม่ช้าก็เสียชีวิต พวกเราอุ่นวาย
 หา _____ (ที่ ที่ , ที่ ๆ) จะตั้งศพบำเพ็ญกุศล หลังจากที่เรา _____ (วิ่ง วิ่ง ,
 วิ่ง ๆ) หาที่สุดก็ได้ที่วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน ระหว่างที่เราจัดงานอยู่ที่นั่นได้ยินเสียงเครื่องบิน
 ผ่าน _____ (ไปมา , ไป ๆ มา ๆ) ไม่ขาดระยะ ทำให้กระจุกที่เหนือกรอบหน้าต่าง
 ศาลาดัง (แกรก แกรก , แกรก ๆ) เพราะแรงสั่นสะเทือนอยู่เกือบตลอดเวลา

แบบฝึกหัดการใช้คำ ชุดที่ ๔

๑. ฝึกใช้คำให้เหมาะสมกับประเภทของข้อเขียน

คำสั่ง เลือกคำในวงเล็บเติมลงในช่องว่างให้ถูกต้องและเหมาะสม

- ก. มี _____ (ภิกษุสามเณร , พระเณร) เข้าเรียนวิชาชีพรในโรงเรียนหรือสถานที่ต่าง ๆ
 ปะปนกับ _____ (ประชาชน , ขมารวาส) ชายหญิงดูแล้วเป็นการไม่(เหมาะสม ,
 สมควร) และบาง _____ (องค์ . รูป) สัมผัสสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกเพื่อเข้ารับ
 ราชการ เป็นเหตุให้ _____ (พุทธบริษัท , ประชาชน) ตีเตือน
- ข. ผู้ใดช่วย _____ (ชุกช่อน , ช่อนเร้น) ช่วย _____ (ชาย , จำหน่าย) ช่วย
 _____ (นำไป , พาเอาไปเสีย) ชื่อ รับจํานํ้า หรือรับไว้โดยประการใด
 _____ (ซึ่ง , ใน) _____ (ทรัพย์ , เข้าของ) อันได้มาโดย _____ (ทำ ,
 กระทำ) ความผิดนั้น เข้าลักษณะ _____ (ลัก , ขโมย) ทรัพย์
- ค. การสร้าง _____ (ความรู้สึก , เจนคติ) ที่ดีและถูกต้องต่อการเรียนเป็นสิ่งจำเป็นเพราะจาก
 _____ (เหตุการณ์ , ประสบการณ์) ที่ผ่านมา ทำให้แน่ใจใน _____

๒. ฝึกใช้คำไทย แทนคำภาษาอังกฤษ

คำสั่ง เปลี่ยนคำที่พิมพ์ตัวเอนให้เป็นภาษาไทย

๑. โจรส่วนใหญ่มักใช้*มอเตอร์ไซด์*เป็นพาหนะ
๒. เมื่อจะไปงานพิธี ควรสวมรองเท้า*คัทชู*
๓. สามีของเพื่อนเป็นนาย*แบงค์*อยู่ต่างประเทศ
๔. *แสด*มปีรุ่นใหม่มีลวดลายสวยงามมาก
๕. มีหนังสือให้*ฟรี*ที่ศูนย์หนังสือ
๖. เด็กใน*สลัม*มักเป็นโรคขาดสารอาหาร
๗. เมื่อเข้า*น้*แม่ครัว*แกง*จัด*หมู*บะ*ชะ*อร่อยมาก
๘. ปีนีทางบริษัทให้*เก็ก*เฮง *เซ็ง*ลีได้กำไรมากมาย
๙. โรงเรียนราชภัฏบางโรงเรียนเรียกเงิน*เบี๊ยะ*เจี๊ยะจากผู้ปกครอง
๑๐. ของชำรุดมากแล้วก็*โละ*ไปเสียบ้าง

๓. ฝึกการใช้คำให้ประณีต

คำสั่ง จงเปลี่ยนคำที่พิมพ์ตัวเอนให้เป็นคำที่ประณีตไพเราะ

๑. เรื่องนี้ยังไม่*เก๋ม*ง่าย ๆ เพราะเขาฝ่ายหนึ่ง*ไมยอม**ชูเอี้ย*ด้วย
๒. หากิน*ถูกช่อง*ก็พากัน*ล่ำ*ไปตาม ๆ กัน
๓. เด็กคนนี้*โง่*บรม*เลย* สอนอะไรก็*ไม่เอา*อ้าว
๔. พอ*แดด*ร่ม*ลม*ตกก็ชวนกันไป*ดื่ม*น้ำ*พรณ*อย่างว่า
๕. อย่าไป*ฟัง*เขา*มาก*นัก เขา*ชอบ*เล่า*นิยาย*ให้ใคร ๆ *ซี*ซ้ำ*อยู่*เสมอ
๖. อย่าทำอะไร*เรื่อย*เรื่อย*นัก*เลย ทำที่*มัน*ชั่ว ๆ ดีกว่า *สบาย*ใจดี
๗. *เจ้านาย*ของเรา*ใจ*หินจะ*ตาย*ไป ไม่มีทาง*หยวน*เรื่องอย่างว่า*นี้*ง่าย ๆ
๘. เขา*ติด*ลม*อยู่*กับเพื่อนจน*แซก*คอย*งก*ไปตาม ๆ กัน
๙. เรื่อง*กล้วย* ๆ อย่างนี้*ตบ*ตา*ได้*ฉลุยไป*เลย*
๑๐. เขาเป็นคน*ชอบ**ตอด*เล็ก*ตอด*น้อย จนเพื่อน ๆ *เหม็น*หน้า ไม่อยาก*พูด*ด้วย

กิจกรรม ๑๕.๒.๑

ให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้

๑. หาคำที่ใช้ตัวสะกดแม่กนที่ไม่ตรงมาตราตัวสะกด อย่างละ ๕ คำ
๒. หาคำที่ใช้ ศ, ษ, ส เป็นตัวสะกด อย่างละ ๕ คำ
๓. หาคำที่มีพยัญชนะต้นเขียนด้วย ทร ออกเสียง ซ & คำ
๔. หาคำที่ใช้ รร (ร หัน) & คำ
๕. หาคำที่ใช้ - ญ & คำ
๖. หาคำที่ใช้สระ ไ - และ ใ- อย่างละ ๕ คำ
๗. หาคำที่ใช้ ตร สะกด & คำ
๘. หาคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ & คำ
๙. หาคำที่ประวิสรรชนีย์ & คำ
๑๐. หาคำที่ไม่ประวิสรรชนีย์ & คำ
๑๑. หาคำที่ใช้ ณ เป็นตัวการ์นต์ & คำ
๑๒. หาคำที่ใช้ ค เป็นตัวการ์นต์ & คำ
๑๓. จงจับคู่คำศัพท์กับความหมายให้ตรงกัน

๑. ชุณห์ปักร์	ก. สิ่งที่น่าอัศจรรย์
๒. เบญจรงค์	ข. ข้างขึ้น
๓. อนุสาสนี	ค. แม่สีทั้งห้า
๔. บุญทริก	ง. คำสั่งสอน
๕. ปาฏิหาริย์	จ. ถ้อยคำที่บันเทิงใจ
๖. สัมโมทนิยภดา	ฉ. บัวขาว

๑๔. จงเขียนคำตามคำอ่านต่อไปนี้

๑. ปะ- รำ - ปะ - รา
๒. ต่ำ - หรับ
๓. สับ - ญ - หรด
๔. ราด - ษะ - บัน - ดิด
๕. อะ- สุ - นี - บาด

๑๕. จงใช้คำต่อไปนี้แต่งประโยค

๑. วิฤตการณ - วิฤตกาล
๒. รักษาการณ - รักษาการ

๓. เจียรนัย – จาระไน

๔. ทดลอง – ทด รong

๕. หนองเหนียว - ยึดเหนียว

๑๖. จงใช้คำแสดงความหมายแฝงต่อไปนี้แต่งประโยค

๑. นางกา

๒. ร่มโพธิ์ร่มไทร

๓. แก่

๔. กุหลาบแรกแย้ม

๕. ชุดทอง

๖. ต้นอ้อ

๗. นกขมิ้น

๘. กระดังงา

๙. แผ่นดินร้องไห้

๑๐. นกกิน

๑๗. จงใช้คำต่อไปนี้แต่งประโยคใช้ความหมายของคำทุกความหมาย

๑. จาก

๒. แต่

๓. ต่อ

๔. เพื่อ

๕. สำหรับ

๑๘. ยกตัวอย่างคำราชาศัพท์ประเภทเครื่องใช้ ๑๐ คำ

๑๙. ยกตัวอย่างคำที่แสดงข้อเขียนประเภทวิชาการศึกษา ๑๐ คำ

๒๐. ยกตัวอย่างคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ทับศัพท์ในภาษาไทย ๑๐ คำ

โปรดเขียนคำตอบลงในแบบฝึกหัดปฏิบัติหน่วยที่ ๑๕ ตอนที่ ๑๕.๒ กิจกรรม ๑๕.๒.๑

เรื่องที่ ๑๕.๒.๒

แบบฝึกการใช้ประโยค

นักศึกษาได้ศึกษาเรื่องประโยคมาแล้วในหน่วยที่ ๓

การเขียนนั้นเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนเจตคติของเราออกมาเป็นตัวหนังสือเพื่อสื่อสารหรือเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ ข้อเขียนเพื่อถ่ายทอดนั้น จึงต้องมีความชัดเจน ตรงกับจุดประสงค์หรือเรื่องที่เราต้องการสื่อสาร ข้อเขียนที่ชัดเจนจึงมักจะเป็นรูปประโยคเป็นส่วนใหญ่ แต่เวลาเราเขียนข้อเขียนเพื่อการสื่อสาร เราไม่ค่อยจะได้คำนึงถึงชนิดของประโยคหรือแม้แต่วิธีการเขียนของประโยค เพราะเราได้เรียนรู้ถึงเรื่องประโยคมาแล้วตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ฉะนั้นเมื่อเขียนข้อเขียนเพื่อสื่อสารจึงเขียนไปโดยอัตโนมัติ มุ่งจะถ่ายทอดหรือเขียนตามที่ต้องการจะเขียน ดังนั้น บางครั้ง ถ้าขาดทักษะด้านการเขียน ข้อเขียนที่เขียนออกมาจึงไม่ชัดเจน ไม่สามารถสื่อความเข้าใจกับผู้อ่านได้ตามความต้องการ ทั้งนี้เป็นเพราะวลีประโยค หรือข้อความที่เขียนนั้นไม่ชัดเจนนั่นเอง ข้อบกพร่องในการเขียนประโยค มักจะเป็นเพราะสาเหตุดังต่อไปนี้

๑. เขียนรูปประโยคไม่สมบูรณ์ เช่น ภาคประธานหรือภาคแสดงไม่ชัดเจน หรือประโยคที่ไม่จบความ เป็นต้น

๒. เขียนประโยคยาวเกินไป ทำให้วุ่นวายสับสน หรือสั้นเกินไปทำให้สื่อความเข้าใจไม่ได้
๓. วางตำแหน่งของส่วนขยายไม่ถูก ทำให้เข้าใจผิด
๔. เลือกใช้คำไม่เหมาะสมกับเนื้อความของประโยค
๕. ใช้คำฟุ่มเฟือย บางครั้งไม่สมเหตุสมผล
๖. ใช้คำหรือรูปประโยคภาษาต่างประเทศทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจ
๗. การเว้นวรรค ย่อหน้าไม่ถูกต้อง
๘. การใช้เครื่องหมายกำกับคำ และข้อความไม่ถูกต้อง

การเขียนรูปประโยค ชนิดของประโยค ถือว่าเป็นพื้นฐานที่นักศึกษาเรียนรู้มาแล้ว จึงไม่นำมาให้ฝึกในแบบฝึกหัดนี้ เพราะเมื่อนักศึกษาอ่านหนังสือก็จะได้สังเกตรูปและชนิดของประโยคตลอดจนประโยคสั้นประโยคยาวอยู่แล้ว และแบบฝึกหัดในตอนต่อไปก็จะได้ฝึกเขียนเพิ่มขึ้น ซึ่งก็หมายถึงได้ฝึกเขียนประโยคในหลายลักษณะไปในตัว ข้อสำคัญนักศึกษาต้องรู้จักสังเกตแบบฝึกหัดในหน่วยการสอนที่ ๑๕ นี้จะฝึกให้นักศึกษาได้เพิ่มพูนทักษะการเขียนยิ่งขึ้นตามลำดับ

แบบฝึกหัดในเรื่องที่ ๑๕.๒.๒ นี้ จะให้นักศึกษาได้ฝึกในเรื่องของการวางตำแหน่งของส่วนขยาย การเลือกใช้คำ การแก้ไขคำและรูปประโยคภาษาต่างประเทศ การเว้นวรรคตอน และการใช้เครื่องหมายกำกับคำและข้อความ

แบบฝึกหัดต่อไปนี้เป็นแบบฝึกหัดการใช้ประโยค ให้นักศึกษาปฏิบัติตามคำสั่งในแบบฝึกปฏิบัติเรื่องที่ ๑๕.๒.๒

แบบฝึกหัดการใช้ประโยค ชุดที่ ๑

(ฝึกการวางตำแหน่งคำในประโยค และส่วนขยาย)

- คำสั่ง** ให้นักศึกษาแก้ไขและเรียงลำดับข้อความในประโยคต่อไปนี้เสียใหม่ ให้เป็นข้อความที่ดี
๑. บัณฑิตใหม่พากันถ่ายรูปก่อนเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรในบริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า
 ๒. เมื่อวานนี้พวกเราไปฟังการบรรยายเรื่องแก๊สพิษของอาจารย์วรัญญา ศาสตนิก
 ๓. ท่านใจดีเป็นกันเองกับพวกเราเหมือนลูกเหมือนหลาน
 ๔. ชสมก. จัดอบรมพนักงานขับรถ เรื่อง มารยาทในการขับรถ ที่ห้องประชุมกรมประชาสัมพันธ์
 ๕. มีการแจกหนังสือเด็กเพื่อสนับสนุนการอ่านของเด็กที่บริเวณหน้าหอประชุมคุรุสภา
 ๖. กทม. จะเริ่มงานปรับปรุงถนนสายใหม่ สายกรุงเทพ – นนทบุรี ในวันที่ ๑ มกราคม

๗. ขอคุณพระเจ้าคุ้มครองการเดินทางของคุณให้เป็นไปด้วยความปลอดภัย
๘. ไม่ว่าแห่งหนตำบลใดที่มีมนุษย์อยู่ย่อมมีการสังคม
๙. เจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังนำรถยนต์มาที่สถานีตำรวจซึ่งถูกชนพังเสียหายยับเยิน
๑๐. เจ้าหน้าที่กรมประมงจะนำลูกปลาบึกมาร่วมบรรยายเรื่อง การผสมพันธุ์ปลาบึกมรา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๑๑. ไม่ควรส่งเสียงดังในห้องสมุดเพราะคนอ่านหนังสือจะเป็นที่น่ารำคาญ
๑๒. โรงเรียนในประเทศญี่ปุ่นมีวิธีฝึกความประหยัดของเขาให้แก่เด็กโดยวิธีง่าย ๆ
๑๓. สุนัขของฉันเลยกลายเป็นสุนัขหางด้วน เนื่องจากถูกยิง
๑๔. คณะครูอาจารย์ของโรงเรียนได้รับเชิญผู้ต้องโทษในเรือนจำ ให้เข้าไปอบรมสั่งสอน
ขัดเกลานิธิอีกด้วย
๑๕. คณะครูอาจารย์โรงเรียนนี้ที่ร่วมกันทำงานอย่างพร้อมเพรียงโรงเรียนเล็ก ๆ อยู่ใน
ชนบท
๑๖. ถนนที่ไม่ค่อยมีบ้านอยู่อาศัยหรือผู้คนพลุกพล่าน ก็ไม่วังรถเข้ามา
๑๗. ผู้ปกครองช่วยกันตกแต่งเตียนสวดส่งบุตรหลานอย่าหลงผิดอันจะเป็นอันตรายได้จาก
มารร้ายต่อสังคม
๑๘. เขาเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงรักใคร่และให้ความนับถืออย่างสนิทสนม
๑๙. มนุษย์สมัยก่อนออกล่าสัตว์รวมกันเป็นกลุ่ม เพราะไม่เห็น้อยแรงและสะดวกกว่า
๒๐. หนังสือหายไปจากตู้หนังสือวิธีเลือกหนังสืออ่าน

แบบฝึกการใช้ประโยค ชุดที่ ๒

(ประโยคที่มีข้อความไม่ชัดเจน ใช้คำฟุ่มเฟือยและไม่สมเหตุผล)

คำสั่ง ให้นักศึกษาแก้ไขข้อความที่ไม่ชัดเจน ใช้คำฟุ่มเฟือยและไม่สมเหตุผลในประโยค
ต่อไปนี้

๑. คนร้ายรัวกระสุนหนึ่งนัดเข้าใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจ
๒. รถของเราค่อย ๆ เคลื่อนจากที่อย่างรวดเร็ว
๓. เมื่อเรือล่มคนตาบอดกลับรอดมาได้พร้อมกับชีวิตเพียงคนเดียว
๔. รถโดยสารประสบ อุบัติเหตุ ผู้โดยสาร คนขับรถ และพนักงานเก็บตั๋วประจำรถ
เสียชีวิตทั้งหมดไม่มีใครรอด
๕. เครื่องบินร่อนลงจากท้องฟ้าเบื้องบนลงสู่พื้นดินด้านล่าง

๖. มือทั้งสองข้างของเด็กน้อยวางเกร็งอยู่บนหน้าอก รวมทั้งนิ้วเท้าข้างซ้ายด้วย
๗. นักศึกษาได้ทำการเลือกหัวหน้าชั้น ซึ่งมีนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอย่างละหนึ่งคน
๘. เมื่อคืนนี้ บิดาของกระผมป่วย เช้านี้กระผมจึงมาทำงานสาย โปรดให้ภัยผมด้วย
๙. ภาษาไทยนั้น นับว่าเราได้ใช้ภาษาไทยตั้งแต่วันแรกที่ออกจากท้องแม่เลยทีเดียว
๑๐. วันนี้ฉันไปไหนไม่ได้ ฉันมีนัดสำคัญกับเพื่อนคนหนึ่ง ฉันต้องรอพบเขาให้ได้
๑๑. ทุกวันนี้ คนที่มีปัญหา แก้ปัญหาด้วยตนเองไม่ได้ก็กระทำอัตวินิบาตกรรมตนเอง ด้วยการผูกคอตายเป็นส่วนใหญ่
๑๒. โจรเหี้ยมพูดกับผู้โดยสารพร้อมกับยกปืนขึ้นให้เห็นโดยทั่วกันว่า “ทุกคนอยู่ในความสงบนะอย่าคิดต่อสู้ถ้ายังรักชีวิตตัวเอง”
๑๓. นับตั้งแต่ผมจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้ามา คนส่วนใหญ่ก็ทราบกันดีว่า โรงเรียนสามเสนฯ ได้สร้างที่หนึ่งของประเทศไทยขึ้นมา
๑๔. บทความที่ท่านเขียนเพื่อลงพิมพ์ในวารสาร หนังสือต่าง ๆ เมื่อหลายปีก่อนซึ่งไม่เคยล้าสมัยเลย
๑๕. ตัวอย่างของสัตว์ที่เป็นตัวละครในเรื่องใด ตัวใดที่คิดว่าผู้อ่านประทับใจในพฤติกรรมมากที่สุด
๑๖. หลังจากการตรวจสอบสภาพปิดสนิทของประตูแล้ว พวกเราก็รู้สึกสบายใจ เพราะประตูมีสภาพปิดสนิทแน่นจนคนข้างนอกเปิดเข้ามาไม่ได้
๑๗. การบรรเลงดนตรีและการแสดงต่างๆ นี้ ได้แสดงติดต่อกันมากกว่า ๓๐ ปีแล้ว สำหรับฤดูบรรเลงประจำปีนี้เป็นปีที่ ๓๑
๑๘. ไม่ว่าวันใดวันหนึ่งเขาจะต้องจำได้ อย่างไรก็ดี เขาจะต้องนึกได้สักวันหนึ่ง เมื่อได้พบเห็นสิ่งที่อาจจะสะกิดเตือนความทรงจำของเขาได้
๑๙. เรื่องนี้ ให้ข้อคิดตามจิตวิทยาในการเลี้ยงดูและการปกครองเด็ก ซึ่งสะท้อนภาพทั้งจากสังคมเล็ก ๆ ภายในบ้าน ออกมาสู่เพื่อนบ้านใกล้เคียง สังคมภายในโรงเรียน และ สังคมที่เป็นชุมชนที่ใหญ่ที่สุด
๒๐. ในตอนท้ายของเรื่องสั้นเกือบทุกเรื่อง จะจบลงด้วยการสูญเสียชีวิตของตัวละครเอก พร้อมบรรยายภาพที่เจ็บปวด เศร้าสร้อย แต่ก็ยังเร้าใจให้ผู้อ่านอยากอ่านทั้ง ๆ ที่ว่าหัวใจจะต้องจมดิ่งนั่งและคิด แต่นั่นคือนิมิตติของผู้อ่านที่จะสร้างจินตนาการให้ก้าวไกล และความคิดนั้นจะเต็มไปด้วยเหตุผล คั่นคว้า ตามที่ผู้เขียนได้บรรจุทั้งท้ายไว้ทุกเรื่อง

แบบฝึกหัดการใช้ประโยค ชุดที่ ๓

(การใช้คำและรูปประโยคภาษาต่างประเทศ ประโยคข้อความที่สละสลวย)

- คำสั่ง** ให้นักศึกษาแก้ไขคำและรูปประโยคภาษาต่างประเทศในข้อความหรือประโยคในข้อ ๑-๑๐
๑. เมื่อกรอกแบบฟอร์มแล้ว เขาก็ถูกเรียกตัวเข้าไปรับการตรวจโรคจากแพทย์
 ๒. เราให้สัญญากันว่าเราจะแสดงความตั้งใจและกระตือรือร้นที่จะรักษาความสัมพันธ์อันดีไว้
 ๓. หลังจากการเดินทางอันยาวนานจบลง เราก็พบว่า เราได้มาถึงจุดหมายปลายทางแล้ว
 ๔. เป็นที่ยอมรับกันอยู่ทั่วไปว่า การเดินทางไปต่างจังหวัดนั้นขับรถทัวร์สะดวกกว่ารถเมล์มากทีเดียว ผู้คนจึงให้ความนิยมนรถทัวร์มาก
 ๕. เขานำตัวเองออกมานั่งรออยู่นอกห้อง เมื่อการสัมภาษณ์ได้สิ้นสุดลง
 ๖. อาจารย์ที่เลิศเชอร์บนจอทีวีบางท่าน พูดเร็วราวกับซูเปอร์เจท
 ๗. การค้ากับต่างประเทศได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ภายใต้การอำนวยความสะดวกของผู้เชี่ยวชาญทางการค้า
 ๘. ไม่มีความตื่นเต้นเหลืออยู่เลย สิ่งที่เขาเข้ามาแทนที่คือความผิดหวัง ฉันทเพลไปเสียทุกอย่างหรือไม่
 ๙. เด็กคนนี้หายไปแล้ว มีอะไรเกิดขึ้นกับแกหรือ ด้วยความตกใจสุดขีด เขารีบพาตัวไปพบเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยเร็ว
 ๑๐. สาวงามผู้แสดงแฟชั่นโชว์ ได้นวนวดออกมาพร้อมด้วยเสียงปรบมือต้อนรับจากบรรดาแฟน ๆ ของเธอ

- คำสั่ง** ให้นักศึกษาแก้ไขข้อความต่อไปนี้ให้ถูกต้องทั้งรูปประโยคและการใช้ถ้อยคำที่สละสลวย
๑๑. นักศึกษาที่ผลการสอบไม่เอาไหน ไม่ได้รับการพิจารณาให้เข้ารับทุน
 ๑๒. คนทั้งสองเถียงกันอยู่นานไป ๆ มา ๆ เขาก็ตกลงกันได้
 ๑๓. ถ้าถูกขโมยก็ต้องขึ้นโรงพักแจ้งความตำรวจ
 ๑๔. เขามาจากเชียงใหม่เลยพูดคำเมืองได้แจ่มไปเลย
 ๑๕. สัตว์เลี้ยงที่ถูกปล่อยเกะกะไปในที่ต่าง ๆ บางตัวถูกรถยนต์ชนตาย
 ๑๖. แม่ซื้อรองเท้าคู่เล็ก ๆ เพื่อลูกสาวที่รักสำหรับเป็นของขวัญวันเกิด
 ๑๗. คนกลุ่มนี้รู้กล้าเข้าเขตหวงห้ามตามผลการถูกตำรวจจับไปแล้ว

๑๘. สถานที่นี้ไวไฟห้ามการดูคนหรืออย่างเด็ดขาด

๑๙. ประชาชนเริ่มแปลกใจและตั้งตามองดู ในการเปลี่ยนแปลงจัดเป็นหลักสูตรมัธยม
แบบประสมที่โรงเรียนสามเสนวิทยาลัยเป็นแห่งแรกและแห่งเดียวกรุงเทพมหานคร
แต่แล้วก็ประสบผลสำเร็จชนะใจประชาชนเป็นที่ศรัทธาแก่ประชาชน จนนำบุตร
หลานมาสมัครเข้าเรียนเป็นจำนวนมากมาย

๒๐. ผู้บริหารโรงเรียนผลักดันเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาบริหารหลายท่านในการฟันฝ่าอุปสรรค
หาทางที่จะนำความเจริญก้าวหน้าและชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนด้านต่าง ๆ

แบบฝึกหัดการใช้ประโยค ชุดที่ ๔

(ฝึกการเว้นวรรคตอน ย่อหน้า และเครื่องหมายกำกับคำ ข้อความ)

คำสั่ง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วจัดวรรคตอนเสียใหม่พร้อมทั้งใส่เครื่องหมายกำกับคำ
และข้อความตามความจำเป็นให้ถูกต้อง

สรุปผลการสัมมนา

การสัมมนาทางวิชาการเรื่องการสอนภาษาไทยให้มีคุณภาพและธำรงคุณค่าภาษาไทยครั้งนี้ เป็นความดำริของท่านอธิบดีกรมสามัญศึกษา ดร. เอกวิทย์ ณ ถลาง เพื่อร่วมฉลองในวาระที่พอขุน
รามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์อักษรไทยมาครบ ๗๐๐ ปี และภาษาไทยก็มีวิวัฒนาการสืบมาเป็น
ลำดับจนถึงล่วงมาถึง ๗๐๐ ปี แล้วนี้ควรจะได้ช่วยกันพิจารณาว่าการเรียนการสอนภาษาไทยใน
โรงเรียนนั้นมีคุณภาพและธำรงคุณค่าของภาษาไทยเพียงใด จึงมอบให้หน่วยงานศึกษาพิเศษโดย
ศึกษาพิเศษภาควิชาภาษาไทยเป็นผู้ดำเนินการจัดสัมมนาระหว่างวันที่ ๑๕-๑๖ ธันวาคม ๒๕๒๖
ณ หอประชุมแห่งชาติท่าราชวรดิฐ กรุงเทพมหานคร

คำสั่ง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วจัดย่อหน้าเสียใหม่ พร้อมทั้งใส่เครื่องหมายกำกับคำและ
ข้อความตามความจำเป็นให้ถูกต้อง

เราสองคนคุยกันเสียเพลินจึงลืมนึกถึงคนอื่น ๆ ซึ่งกำลังคอยเราอยู่เพื่อจะนำข้าวของไป
เก็บยังบ้านพัก บ้านพักนั้นอยู่ไม่ไกลนัก แต่ในขณะนั้นใกล้จะพลบค่ำแล้ว เมื่อเราเดินมาถึง
บ้านพักก็มีมืดพอดี ไฟฉายกับเทียนไขและไม้ขีดไฟที่ข้าพเจ้ามีมาด้วย ช่วยทำประโยชน์ในยามนี้ได้
เป็นอย่างดี มะหลาววินกับข้าพเจ้าได้ห้องด้านใน ซึ่งมีประตูมิดชิด เราไม่มีเวลาพิจารณาความ
สะอาดของห้อง เพราะจะต้องรีบไปอาบน้ำก่อนที่อากาศจะเย็นจัดกว่านี้ มะหลาววินคุ้นเคยกับถิ่น
นี้อยู่ จึงรู้ว่าจะต้องไปอาบน้ำที่ไหน เธอพาข้าพเจ้าไปยัง น้ำฮอง ซึ่งอยู่ไม่ไกลนัก ความจริงที่ข้า
พเจ้าเรียกน้ำฮองนี้ ก็คือลำธารหรือร่องน้ำเล็ก ๆ น้ำลึกไม่ถึงหัวเข่า แต่ว่าชาวบ้านหาเครื่องมาปิดกั้นน้ำ

(กาเลห์มานไต ในรัฐชาน , ดร.บรรจบ พันธุเมธา)

กิจกรรมที่ ๑๕.๒.๒

ให้นักศึกษาเขียน

๑. ประโยคที่แสดงการวางตำแหน่งของคำหรือส่วนขยายไม่ถูกที่ พร้อมทั้งแสดงประโยคที่แก้ไขแล้วเทียบไว้ให้เห็น ๑๐ ประโยค

๒. ประโยคที่มีข้อความไม่ชัดเจน หรือใช้คำฟุ่มเฟือย หรือใจความขัดแย้งกันไม่สมเหตุสมผล ๑๐ ประโยค

๓. ประโยคที่ใช้คำหรือรูปประโยคภาษาต่างประเทศ พร้อมทั้งแสดงประโยคที่แก้ไขแล้วเทียบไว้ให้เห็น ๑๐ ประโยค

๔. ประโยคที่ใช้ถ้อยคำสละสลวย และรูปประโยคที่ถูกต้อง ๑๐ ประโยค

๕. ยกตัวอย่างการใช้เครื่องหมายกำกับคำและข้อความ ต่อไปนี้

๑. ัญประกาศ ๒. นชลิขิต ๓. อัสเจรีย ๔. มหัพภาค ๕. สัญประกาศ

แบบฝึกการใช้สำนวนภาษา ชุดที่ ๑

๑. ถ้อยคำในสำนวนภาษา

คำสั่ง เติมถ้อยคำในสำนวนภาษาต่อไปนี้ ให้ถูกต้อง

๑. เกลือ หนอน

๒. กิน..... ศอก

๓. ขว้าง คอ

๔. ข้างตอก.....

๕. ไร่ระกำ

๖. จี้..... จี้

๗. เข้า..... ออก

๘. คบ.....คบ

๙. ยิง ยิงยิงยิง

๑๐.หน้าเนื้อ

๒. ความหมายของสำนวนภาษา

คำสั่ง เลือกสำนวนภาษาเดิมในช่องว่างให้ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อความ

๑. ทั้ง ๒ คนได้เถียงกันอย่างรุนแรง ต่างฝ่ายต่างไม่ยอมลดละ เข้าทำนอง.....

ก. ขมึ้นกับปูน

ข. ชิงกีร์ข่าก็แรง

ค. คอขาดบาดตาย

ง. เพชรตัดเพชร

จ. ขนมพอสมน้ำยา

๒. เขาพยายามขอความช่วยเหลือจากเพื่อนฝูงแต่ก็ต้องเพราะไม่มีใคร
ช่วยเขาได้เลย

ก. เจ็บแล้วต้องจำ

ข. แฉงสี่เปี้ย

ค. คิดสมบัติบ้า

ง. คว้าน้ำเหลว

จ. เดือดร้อนทุกเส้นหญ้า

๓. พุดจาแบบ.....อย่างนี้ ใครเขาจะมีใจช่วยเหลือ

ก. มะนาวไม่มีน้ำ

ข. ขวานผ่าซาก

ค. กำปั้นทุบดิน

ง. เจ้าถ้อยหมอความ

จ. กลัวดอกพิกุลร่วง

๔. เขาชอบใครๆ ก็รังเกียจไม่อยากทำงานร่วมด้วย

ก. กินปูนร้อนท้อง

ข. แกว่งเท้าหาเสี้ยน

ค. ชุบมือเปิบ

ง. คบเด็กสร้างบ้าน

จ. คิดสมบัติบ้า

๕. สรพษ์กับเดชา พบกันที่ไร่นาคูทุกครั้ง เพราะเก่งทั้งคู่เหมือน.....

ก. เกล็ดจิ้มเกล็ด

ข. กิ่งทองใบหยก

ค. เพชรตัดเพชร

ง. หนามยอกเอาหนามบ่ง

ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่

๖. การที่แพทย์ฉีดเชื้อใช้ทรีพิษใส่เข้าไปในร่างกายคนเพื่อให้ต่อต้านโรคใช้ทรีพิษ เป็นวิธี

“.....” ละ

- ก. เกล็ดจิ้มเกล็ด
- ข. กันดีกว่าแก้
- ค. เพชรตัดเพชร
- ง. นามยกเอาหนามบ่ง
- จ. วัวหายล้อมคอก
- ๗. พอเห็นเขาเดินเข้ามา พวกหล่อนหัวเราะคิกคักเป็น
- ก. ไก่แก่แม่ปลาช่อน
- ข. กระดังงาฉนไฟ
- ค. คางคกขึ้นวอ
- ง. กระเชอกันรั้ว
- จ. กระตี่ได้น้ำ
- ๘. เขาเป็นคนมีสติปัญญาและใจกล้าจึงทำงานแบบได้
- ก. จับเสือมือเปล่า
- ข. ใจดีสู้เสือ
- ค. จับดาถลางแดง
- ง. เข็นครกขึ้นภูเขา
- จ. งมเข็มในมหาสมุทร
- ๙. ธรรมชาติใครเขาจะอาผลประโยชน์มาทูนหัวให้ถึงบ้าน
- ก. ก่อแล้วต้องสาน
- ข. กันต๋องไปหาห้อง
- ค. แค่มุกกับปาก
- ง. คอหยัก ๆ สักแต่ว่าคน
- จ. ไก่ได้พลอย
- ๑๐. พอไม่มีใครเข้าจึงนึกถึงฉัน เห็นฉันเป็นหรืออย่างไร
- ก. คมในฝัก
- ข. ช้างเผือกเกิดในป่า
- ค. คนดีมีคู่
- ง. ไก่รองบ่อน

จ. แก้วสารพัดนึก

คำสั่ง ใช้สำนวนภาษาต่อไปนี้แต่งประโยคให้สอดคล้องกัน

๑. ตายผ่อนส่ง
๒. เข้าขามเย็นขาม
๓. ลมเพลมพัด
๔. ทองไม่รู้ร้อน
๕. ผมเป็นสีดอกเลา
๖. ดอกฟ้าในมือโจร
๗. กระดังยาลนไฟ
๘. แปรเหลี่ยมแปดคม
๙. ปาคอนกรีต
๑๐. ฟ้าสูงแผ่นดินต่ำ

๓. ความหมายของสำนวนภาษา

คำสั่ง เลือกสำนวนภาษาต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้มีความเหมาะสม

ไม่เห็นน้ำอย่าเพิ่งตัดกระบอก (ไม่เห็นกระบอกอย่าเพิ่งโก่งหน้าไม้)

จับปลาสองมือ

น้ำขึ้นให้รีบตัก

อย่าตีตนไปก่อนไข้

อย่าเอาพิมเสนไปแลกกับเกลือ

ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม

ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก

สิบรู้ไม่เท่าชำนาญ

ลูกไม้ไม่หล่นไกลต้น

น้ำขุ่นไว้ในน้ำใสไว้นอก

๑. ตอนนี้เป็นโอกาสดีแล้ว ต้องถืออย่างที่เขาว่า

๒. อาจารย์พิมพ์ฤทธิ์มาก แต่พอเวลาสอนแล้วผู้อาจารย์ดาร์ณีไม่ได้ อย่างที่เขาว่า.....

๓. ยังไม่รู้เลยว่าจะได้รับคัดเลือกไปต่างประเทศจะรีบไปตัดเครื่องแต่งตัวเสียแล้ว โบราณ
ว่า.....
๔.เรื่องอาจจะไม่ร้ายแรงอย่างที่คิดไว้ก็ได้
๕. ภาสิตว่า.....ลองพยายามเข้าเถอะ ไม่เข้าก็ต้องสำเร็จ
- ๖อย่าให้ใครเห็นความซุ่มซ่อง ตอนนี้ออกไปพบแขกเสียก่อน
- ๗เดี๋ยวจะพลาด ไม่ได้สักอย่าง
๘. ฝึกลูกตั้งแต่วัยเด็กเสียดีกว่า ภาสิตว่า
๙. หยุดเสียเถอะคุณจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบเขา
๑๐. แม่เก่งลูกก็น่าจะเก่ง อย่างที่เขาว่า

คำสั่ง เลือกสำนวนภาษาต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้ได้ใจความเหมาะสม

ถลอลตาข้าง ห้างลอลตาเส้น

เกลียดตัวกินไข่ (เกลียดปลาไหลกินน้ำแกง)

น้ำมาปลากินมด น้ำลดมดกินปลา

ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่

รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง

รู้มากยากนาน (รู้น้อยพลอยรำคาญ)

กินบนเรือน ขึ้นบนหลังคา

ชั่วช่วงชี ดีช่วงสงฆ์

น้ำลดตอผุด

ชักน้ำเข้าลึก ชักศึกเข้าบ้าน

๑๑. คนคนนี้ คบไม่ได้ เนรคุณ
๑๒. เขาเป็นประเภทไม่ชอบพ่อ แต่ชอบลูกสาวเขา
๑๓. เขมรจะพินาศก็เพราะมีคนเขมรกลุ่มหนึ่งเป็นประเภท
๑๔. พอจะประหยัดขึ้นมาก็ไม่ยอมใช้จ่ายอะไรเลยแม้แต่ของจำเป็น เข้าทำนอง
๑๕. สองคนนี้พอกันเลยโทษกันไม่ได้
๑๖.เป็นธรรมดา พอหมดอำนาจวาสนาความชั่วที่เคยทำไว้ก็ปิดไม่อยู่
๑๗. เขาเป็นคนประเภท.....เลยต้องเหน็ดเหนื่อยกว่าใคร
๑๘. ที่ใครที่มันเหมือนอย่าคิดมากไปเลย
๑๙. ตัวเองตอบไม่ได้ ไปโทษว่าคนออกข้อสอบไม่ดี เข้าทำนอง

๒๐.ไม่ใช่ธุระอะไรของเขา อย่าไปยุ่งเกี่ยวเลย

กิจกรรม ๑๕.๓.๑ ก.

๑. ยกตัวอย่างสำนวนภาษา ๑๐ สำนวน พร้อมทั้งอธิบายความหมายด้วย

๒. เขียนประโยค หรือข้อความโดยใช้ สำนวนภาษาต่อไปนี้ประกอบ

ปากคอนกริต

เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง

ซื้อควายหนานา ซื้อผ้าหน้าหนาว

น้ำผึ้งเรือ เสือผึ้งป่า

หวานพีชหวังผล

คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเท่าผืนเสื่อ

บุญทำกรรมแต่ง

เข้าเถื่อนอย่าลืมพรา

ขายผ้าเอาหน้ารอด

คืบก็ทะเล ศอกก็ทะเล

แบบฝึกการใช้สำนวนภาษา ชุดที่ ๒

ฝึกการใช้โวหาร

คำสั่ง ข้อความต่อไปนี้เขียนด้วยโวหารประเภทใด ให้เขียนไว้ในวงเล็บท้ายข้อความ

๑. เมื่อเลี้ยงกันเป็นอย่างกินโต๊ะจีน เข้านั่งโต๊ะ คนเดินโต๊ะยกลูกไม้เป็นจาน ๆ มาให้กิน ก่อน กินแล้ว มีอาหารจานเล็ก ๆ กินเจ้าจานเล็กๆ น้หมด ก็ถึงอาหารจานใหญ่ เริ่มต้นด้วยหูฉลามและอื่นๆ เรื่อยไปเป็นลำดับ สุดท้ายกินกับปลาเค็ม ไข่เค็ม แล้วกินของหวาน หมดกันเท่านี้ (.....)

จากเรื่อง กินโต๊ะจีน ของ เสถียร โกเศศ

๒. ล้นเกล้าล้นกระหม่อมหลับพระเนตรนี้ ไม่มีอาการอันใดที่แสดงว่าต้องทนทุกข์ทรมานเลย รวากับว่าบรรทมหลับแล้วก็ผล้อยไปฉะนั้น พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าเฝ้าถวายบังคม พระบรมศพทุกพระองค์ พระเนตรกำไปด้วยอัสสุชลในห้องพระบรรทมมีแต่ความเจียบ สิ่งของที่ชาวจีนถวายเมื่อวันเสด็จพระราชดำเนินประพาสลำเพ็ง ยังวางอยู่เกลื่อนกลาด ใครที่เห็นภาพอันน่าเศร้าสลดเช่นนี้ก็ต้องร้องไห้ (.....)

ตัดตอนมาจากวรรณคดี เรื่อง ในพระโกศ ของ ม.ร.ว. สุนทราธิ สวัสดิกุล

๓. ดังที่ข้าพเจ้าเคยกล่าวมาแล้วในเรื่องวิวัฒนาการแห่งวัฒนธรรม ที่ภาษาของชาติไม่ตาย และมีความก้าวหน้าเรื่อย ก็เพราะมีสมัยใหม่ ทั้งสองฝ่ายช่วยกันและกันอยู่ ถ้าปล่อยสมัยเก่าเป็นเจ้าของภาษาฝ่ายเดียว ก็เปรียบเหมือนคนแก่ที่หมดกำลังแล้วเดินก้าวไปก็เชื่องช้า ข้ายังไม่อยากจะก้าวด้วย พาลจะหยุดเอาดื้อ ๆ ถ้าหยุดเมื่อใดความตายก็จะใกล้เข้ามา เหตุนี้ต้องอาศัยคนหนุ่มและคนสาวด้วยเป็นผู้ช่วยพยุง คือดันนั่นเองให้ก้าวไป คนแก่จึงจะเดิน แต่ถ้าคนหนุ่มคนสาวดันให้คนแก่ไปเร็วเกินไป คนแก่เป็นไม่ยอมแน่ เพราะเดินตามไม่ทัน (.....)

จากเรื่อง ประเพณีการใช้ภาษา ของ พระยาอนุมานราชธน

๔. ในชีวิตคนไทยโดยทั่วไป การดำรงชีพอาศัยประเพณีและการปรองดองกันในหมู่ญาติมิตร บทบาทของหญิงกับชายจึงไม่แตกต่างกัน ในการประกอบอาชีพ หรือการแสดงฝีมือในด้านใดแม้ในการทหาร หญิงไทยก็แสดงความสามารถให้ปรากฏในประวัติศาสตร์ เช่น พระศรีสุริโยทัยเสด็จออกรบกับพม่าด้วยกันกับพระสวามี ท้าวสุรนารี ในรัชกาลที่ ๓ และท้าวเทพสตรี ท้าวศรีสุนทร ในต้นสมัยรัตนโกสินทร์ ก็สามารถขับไล่พม่าเข้าศึกมิให้ตีเมืองกลางได้ ซึ่งก็ได้รับความยกย่องตลอดมา (.....)

จากเรื่อง ความสุขของสตรี ของ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ

๕. คนทุกคนในโลกต้องทำงาน ผู้ใดไม่ทำงานผู้นั้นไม่มีสิทธิที่จะเป็นมนุษย์อยู่ในโลก แม้ผู้ที่มั่งมีศรีสุขหากจะไม่ทำอะไรก็มีกินมีอยู่ที่ดี การทำงานย่อมเป็นเครื่องแสดงศีลธรรมและสภาพของมนุษย์อันดี สิ่งที่เรากินเข้าไปวันหนึ่ง ๆ เป็นความหมดเปลืองของโลก ในชีวิตของมนุษย์คนหนึ่ง ๆ ตามปกติ อายุยืนยาวประมาณ ๖๐ ปี ย่อมทำความหมดเปลืองให้แก่โลก คิดเป็นราคาค่าเงินไม่น้อย สิ่งที่มีมนุษย์เอามาใช้กินได้ ไม่ใช่ของสำเร็จจากต้นกล้วยพฤษภ แต่เป็นสิ่งที่มนุษย์ประกอบทำ ถ้าคนไหนไม่ทำอีกคนต้องทำแทน คนไม่ทำงานคนหนึ่งเป็นผู้เอาเปรียบแก่เพื่อนมนุษย์อีกหลายคน ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าผู้ใดไม่ทำงานผู้นั้นไม่ควรมีสิทธิที่จะเป็นมนุษย์อยู่บนโลก (.....)

ตัดตอนจากเรื่อง กุศโลบาย ของ หลวงวิจิตรวาทการ

๖. สิ่งที่เราเรียกว่าบายศรีนั้น มีอยู่ ๒ ชนิด คือบายศรีใหญ่ชนิดหนึ่ง และบายศรีปากชามอีกชนิดหนึ่ง บายศรีใหญ่นั้นมีไม้ตั้งเป็นแกนกลาง แล้วเอาใบตองเย็บกระพวงอย่างสวยงามเรียงกับแกนกลางนั้นเป็นลำดับขึ้นไป ๗ ชั้น ชั้นยอดหรือชั้นที่ ๗ นั้น มีโถซึ่งเป็นโถเคลือบแบบที่เรียกกันว่า ลายน้ำทอง ใส่ข้าวตังไว้ด้วย ในกระพวงแต่ละชั้นก็มีของกินใส่ไว้สิ่งละอันพรอดละน้อย เช่น กุ้ง กุ้งน้อย และขนมมณเฑียรต่าง ๆ สิ่งที่จะต้องประกอบบายศรีก็คือ มะพร้าวอ่อนอีก ๑ ลูก (.....)

๗. การทำจริงนี้ไม่ใช่ของยาก ขอให้มีความคิดริเริ่มไว้บ้าง ไม่ใช่เอาอย่างคนอื่นเขาอยู่เรื่อย ๆ ซึ่งทำให้คนล้มละลายมามากต่อมาก และต้องมีความคิดแน่วแน่ มีความตั้งใจจริง มีความอดทน พากเพียรพยายาม อย่าใช้เวลาว่างให้เสียประโยชน์ที่ผ่านไปแล้วก็ขอให้ตั้งต้นกันใหม่ เอาจริงทำจริง และทำให้ดีจริง ๆ (.....)

จากเรื่อง ทำจริง ของ น.พ. ประสพ รัตนกร

๘. ยอดขุนเขาสูงตระหง่านลูกนั้น คงครอบคลุมด้วยเมฆหมอกที่เต็มไปด้วยความสลับราง และเย็นเยียบอยู่ชั่ววนาตาปี เพราะความยิ่งใหญ่และอุดมสมบูรณ์จนหาผู้เทียมได้ยาก แม้เส้นทางสายที่ทอดสู่อยอดเขายังปกคลุมด้วยยอดไม้ใหญ่ซึ่งกิ่งแขนงโค้งลงมาเกือบจดกับยอดหญ้า อันเขียวชอุ่มและรกร้าง คงเพราะไม่ค่อยมีผู้คนเหยียบย่างเข้ามาป่าใหญ่แห่งนี้มานานเต็มทนแล้ว ดังนั้นลึกเข้าไปป่าไม้ยิ่งหนาแน่นสูงขึ้นไปในอากาศยิ่งหนาวเย็น (.....)

จากเรื่อง ภูหลวง นิรันดร์การแห่งขุนเขาเยือก ของ ดวงดาว สุวรรณรังษี

๙. นางเห็นคนแปลกหน้าเข้ามาหา ก็ลุกขึ้นทำกิริยารวนเร็วว่า นางจะควรอยู่ที่นั่นหรือว่า ควรจะไปเสีย ส่วนดวงตาดูราวกับตากวางเมื่อตกใจ เหลือบชม่ายดูข้าพเจ้าไม่หยุด การกัสน์ดังลดชาติ ที่ถูกลมอ่อน ๆ โยกฉะนั้น (.....)

จากเรื่อง กามนิต ของ เสฐียรโกเศศและนาคะประทีป

๑๐. ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีชีวิต ย่อมมีความเปลี่ยนแปลงและแปรปรวน ในข้อนี้คนไทยที่นับถือพุทธศาสนา ย่อมจะได้เปรียบคนที่นับถือศาสนาที่ไม่สอนแบบนี้ แต่เคราะห์ที่ศาสนาที่สำคัญ ๆ ที่ยังมีพลังอยู่ในปัจจุบันก็สอนคล้ายๆ กัน ผิดกันแต่ว่ามีความเข้าใจถูกแพร่หลายหรือไม่ จะขอเล่านิทานฝรั่งให้ฟังสักเรื่องหนึ่ง เพื่อเป็นตัวอย่างในเรื่องความเข้าใจศาสนาและคงไม่เข้าใจศาสนาของตน ใครจะกล่าวไว้ด้วยว่าปัจจุบันนี้ ฝรั่งหรือชาวตะวันตกเป็นมนุษย์ที่น่าสงสาร ความผิดพลาดทั้งหลายในประวัติศาสตร์ภายในศตวรรษที่แล้วมานี้ ชาติต่างๆ ในโลกทุกภาคก็มักเหมาเอาว่าชาวตะวันตกต้องรับผิดชอบทั้งสิ้น ทั้งนี้ ก็เป็นการแสดงถึงความแปรปรวนไปในตัวธรรมดาของคนมีอำนาจเช่นชาวตะวันตก ซึ่งได้มีอำนาจมากหลายในศตวรรษที่แล้วมา ย่อมมีโอกาสทำอะไรหลายๆ เมื่อได้ทำมากก็ทำผิดมากและถูกก็มาก แต่ก็ธรรมดาของมนุษย์ที่ชอบยกเอาความผิดมากกล่าวถึงมากกว่าความชอบในเรื่องความผิดพลาดของชาวตะวันตกนี้ ผู้มีปัญญาในตะวันตกเองกล่าวถึงกันมากดังจะเห็นในนิทานที่จะเล่าต่อไปนี้

มนุษย์ ๓ คนตายแล้วก็ไปปรากฏต่อหน้าพระพักตร์พระผู้เป็นเจ้า ชายชื่อจอห์น ผู้หญิงคนหนึ่งเป็นภรรยาชื่อแมรี หญิงอีกคนหนึ่งชื่อรุซ เจตภูต หรือจิตหรือวิญญาณแล้วแต่จะเรียก ทั้งสามนี้รอคอยการตัดสินของพระเจ้าด้วยความอดทนมาก อดทนมาตลอดชีวิตของเขา แต่วันนั้นพระผู้เป็นเจ้าดูจะมีอารมณ์ไม่ค่อยราบรื่น ก่อนที่มนุษย์ทั้ง ๓ คนจะปรากฏตัวขึ้น ได้มีนักปรัชญาคนหนึ่งขึ้นมาทูลต่อหน้าว่า ไม่เชื่อในพระเจ้า เพราะว่าพระเจ้านั้นมีอนุภาพเปี่ยมไม่มี

เมื่อเทวดาเจ้าหน้าที่ กราบทูลรายงานแล้ว พระเจ้าก็ตัดสินโดยเป่าลมแรงมนุษย์หรือ
วิญญาณทั้ง ๓ ก็อันตรธานไป แล้วพระเจ้ายกขึ้นมาดำรัสแก่นักปราชญ์ว่า “ เห็นไหม เราได้แสดง
อนุภาพอันเปี่ยมไม่บกพร่อง และความรักอันเปี่ยมไม่บกพร่องพร้อมกันไปแล้ว ” แล้วก็ตรัสต่อไป
ว่า “ มนุษย์พวกนี้ ทำไมไม่อ่านหนังสือของเรา ถ้าอ่านดี ๆ ก็น่าจะเข้าใจว่า ใ้เรื่องรัก ๆ ใคร่
วุ่น ๆ ต่าง ๆ ของมนุษย์นี้ เรา”

นิทานหรือนิยายนี้สั้น มาก ด้นฉบับภาษาอังกฤษมีความยาวประมาณ ๑,๕๐๐ คำเท่านั้น
แต่นิยายนี้มีความหมายมาก ที่เห็นชัดก็คือว่า ชาวตะวันตกไม่ศรัทธาศาสนาของตนให้เข้าใจถ่อง
แท้ ไม่รู้ว่าการทำหน้าที่สามีภรรยาโดยมีใจเคียดแค้นชิงชังนั้นไม่เป็นบุญ
(.....)

จากเรื่อง ความสุขของสตรี ของ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ

กิจกรรม ๑๕.๓.๑ ข.

ให้นักศึกษายกตัวอย่างโวหาร ดังต่อไปนี้

๑. บรรยายโวหาร
๒. พรรณาโวหาร
๓. เทศนาโวหาร
๔. สาธกโวหาร
๕. อุปมาโวหาร

นักศึกษาใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาในหน่วยที่ ๓ และประสบการณ์จากการอ่านเป็นแนวปฏิบัติ กิจกรรมนักศึกษาจะเขียนยกตัวอย่างโวหารเอง หรือตัดตอนจากหนังสือต่าง ๆ ก็ได้

แบบฝึกใช้สำนวนภาษา ชุดที่ ๓

การใช้ภาษาให้เกิดความเด่นชัด และประทับใจ

ตัวอย่าง การใช้ภาษาให้เกิดความเด่นชัด และประทับใจ

๑. ให้ความเด่นชัด มองเห็นภาพ

“ ผีเสื้อสีเหลืองพากันมาเกาะหุบปีกนิ่ง บ้างก็บินตามกันเป็นแถว ลดเลี้ยวไปตามผิวน้ำ และชอกหิน เห็นเงาของมันไหว ๆ อยู่ในน้ำที่ใสปานกระจก ”

๒. ใช้ความตรงกันข้าม

“ เงินทำให้คนใจชั่วกลายเป็นคนดีพิเศษที่สังคมยกย่องนับถือ ”

๓. ใช้ความเปรียบเทียบ

“ เสียงนกและแมลงต่าง ๆ ร้องร้องประสานกันอยู่ในป่ารอบบริเวณนั้น ฟังไพเราะเหมือนเสียงดนตรีหลายชนิดเล่นประสานเสียงกัน ”

๔. ใช้คำเล่นเสียง เล่นจังหวะ

(กลีบดอกไม้อั้วร่วงโรยลงลอยตามกระแสน้ำ ท้องธารที่ไต่ตื้นเขินก็ไปติดค้างลอยปริ่มน้ำกววนอยู่ตรงนั้น รวากับใครมาไปรยปรายไว้ ”

๕. ใช้ข้อความตั้งเป็นปัญหา

“ น้ำตาหรือจะแก้ปัญหาคิด ”

๖. สมมุติให้สิ่งที่ไม่มีชีวิต ทำกริยาเหมือนสิ่งมีชีวิต

“ ทะเลร่ำให้อยู่ทั้งคืน ”

๗. ใช้ข้อความเกินความเป็นจริง

“ คิดถึงเธออยู่ทุกลมหายใจ ”

๘. ใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ

“ เสียงฟ้าร้องครืน ๆ อยู่ไกล ๆ ”

๙. เล่นคำ

“ เพื่อเมีย เพื่อลูก เพื่อความมั่นคงของชีวิต เขาจึงตั้งใจทำงานอย่างมูมานะ ”

๑๐. การเปรียบเทียบโดยนัย

พวกเราพยายามทุกวิถีทาง ที่จะไม่ให้เหลือบฝูงนั้นมาเกาะพวกเราได้อีก

คำสั่ง อ่านข้อความต่อไปนี้ ข้อใดมีลักษณะการใช้ภาษาให้เกิดความเด่นชัดและประทับใจ ให้เขียนเครื่องหมาย / ไว้หน้าข้อ

- (.....) ๑. ในบ้านเงียบสงัดเว้นแต่เสียงไอเบา ๆ ของพ่อผู้ชราภาพของเขา
- (.....) ๒. เข้าวันหนึ่ง เขาขับรถออกจากบ้านแต่เช้า มุ่งหน้าไปทางทิศตะวันออก
- (.....) ๓. ระยะเวลาเริ่มตกลูก น้ำในบึงเต็มเปี่ยม บางแห่งก็ตลิ่งต่ำ น้ำจึงล้นออกมาท่วมทุ่งนา
- (.....) ๔. ชายหาพิการเดินด้วยความลำบาก เขาจึงช่วยพาข้ามถนนเพื่อไม่ให้ถูกชน
- (.....) ๕. ใบหน้านั้นซีวรซีเห่ไม่มีใครเหมือน แต่หัวใจแสนบริสุทธิ์สะอาดราวดวงแก้ว
- (.....) ๖. ฝนตกหนักตั้งแต่เช้าจนเที่ยงก็ยังไม่หยุด และมีที่ท่าว่าจะตกไปจนถึงเย็น
- (.....) ๗. อากาศหนาวเย็นมาก กองไฟที่ก่อไว้ในเตากลางห้อง ส่งความร้อนมาพออุ่นขึ้นบ้าง
- (.....) ๘. น้ำไหลตกลงมากระทบลานหินเบื้องล่างแตกกระเซ็นเป็นฟองฝอยมีเสียงซ่าๆ อยู่ตลอดเวลา
- (.....) ๙. ปากกามีอำนาจยิ่งกว่าดาบ ดังนั้นข้าราชการโหดชั่วจึงยอมสยบให้แก่พวกหนังสือพิมพ์
- (.....) ๑๐. พอเงยหน้าขึ้นก็เห็นพระจันทร์ยิ้มปลอบประโลม ดวงดาวก็กระซิบให้กำลังใจอย่างอ่อนหวาน
- (.....) ๑๑. รถไฟเข้าเทียบชานชาลา เธอยกมือไหว้ลาเขาแล้วเดินขึ้นรถไฟ พอรรถเคลื่อนมองเห็นเขาโบกมือให้ เธอก็โบกตอบพร้อมกับยิ้ม
- (.....) ๑๒. ฉันทอยู่บ้านหนองผือ หนองผือ หมายถึงหนองน้ำที่มีต้นกก เดิมนั้นต้นกกไม่มีแล้ว เพราะในหนองไม่มีน้ำ
- (.....) ๑๓. เราจะอยู่กันที่นี่ เราจะร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน เราจะไม่ทอดทิ้งกันจนกว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตายจากไป

- (.....) ๑๔. ข้าวเจ้ากำลังแตกดอกออกผล รวงข้าวกำลังสุก ไม่ช้าก็ถึงเวลาเก็บเกี่ยว
- (.....) ๑๕. ผึ้งเหลือบผึ้งแล้วผึ้งเล่าที่ผลัดกันเข้ามาสูบลือตพวกเรา ถ้าเป็นเช่นนี้ไม่ช้าเรา
จะต้อง ขายนา ไปเป็นทาสเขาเป็นแน่แท้
- (.....) ๑๖. เมื่อเราได้อยู่ใกล้กัน ความเหงาก็กลับมาเบิกบาน ความหิวก็กลับเป็นความอิ่ม
แอม เราจึงอยากอยู่ใกล้กันตลอดไป
- (.....) ๑๗. ผู้หญิงคนนั้นลงได้เกาะก็เหมือนหมัด ไม่ยอมหลุดออกง่ายๆ ไปไหน
- (.....) ๑๘. คนส่วนมากมักปล่อยให้ทุกสิ่งเป็นไปเรื่อยๆ ไม่สนใจ ยอมรับทุกสิ่งที่ผ่านมา ผู้ที่
ฝึกฝนให้รู้จักคิด รู้จักวิจารณ์จึงจะเป็นผู้มีความรู้ มีปัญญา รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่
ผ่าน เข้ามา
- (.....) ๑๙. การนั่งอมมืออเท้า เฝ้าทอดถอนใจ คิดหรือว่าทำอย่างนี้แล้วจะหายกลัดกลุ้มได้
- (.....) ๒๐. ได้ยินใครเอ่ยถึงชื่อนี้ขึ้นมาทีไร เขาก็รู้สึกเหมือนกังคนผู้นั้นใช้มีดอันแหลมคมทิ่ม
แทงเข้าไปในหัวใจของเขา ให้ปวดร้าวสุดประมาณ

กิจกรรม ๑๕.๓.๑ ค.

ให้นักศึกษายกตัวอย่างข้อความที่ใช้ภาษาให้เกิดความเด่นชัด และเกิดความประทับใจ
ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

๑. การใช้ความตรงข้าม
๒. การใช้ความเปรียบเทียบ
๓. การเปรียบเทียบโดยนัย
๔. การใช้คำเล่นเสียง เล่นจังหวะ
๕. การใช้ข้อความตั้งเป็นปัญหา
๖. การสมมุติให้สิ่งที่ไม่มีชีวิต ทำกริยาเหมือนสิ่งมีชีวิต
๗. การใช้ข้อความเกินความเป็นจริง
๘. การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ
๙. การเล่นคำ

แบบฝึกการเขียนเพื่อการสื่อสาร ชุดที่ ๑

คำสั่ง ในข้อใดที่ไม่อาจสื่อสารได้สัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์ ให้ทำเครื่องหมาย X ที่หน้าข้อ

๑. ก. โปรดงดสูบบุหรี่ในห้องปรับอากาศ

- ข. ถ้าท่านต้องการบริโภคอาหารที่มีคุณภาพและราคาเยียมเยวร์ ขอเชิญที่ร้านอาหาร
หมายเลข ๔๕ ภายในห้องอาหารของกระทรวงศึกษาธิการ
- ค. ขอเรียนเชิญท่านเป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง “ ศิลปะการเขียน ” เวลา ๑๐.๐๐ –
๑๒.๐๐
- ง. ขอความกรุณาขอยืมหนังสือชื่อ “ การเขียนเพื่อการสื่อสาร ” จากห้องสมุดของคุณย์
พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการให้ผมด้วย
- จ. ขบวนรถไฟด่วนเชียงใหม่ - กรุงเทพ ฯ จะถึงสถานหัวลำโพงช้ากว่าที่กำหนด
ประมาณ ๑ ชั่วโมง
๒. ก. ฝ่ายเลขานุการมีความเห็นดังที่เรียนเสนอมาข้างต้น หากท่านพิจารณาแล้ว
เห็นสมควรประการใด โปรดสั่งการ
- ข. อาจารย์ใหญ่มีคำสั่งด่วนให้คุณชี้แจงเรื่องมาทำงานสายเมื่อวันจันทร์ที่ ๒๕
กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘
- ค. ขอเชิญประชุมเรื่อง “ การสรรหาผู้ทำคุณประโยชน์ด้านภาษาไทย ”
ในวันพุธที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องดอกไม้สดอาคาร
หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี
- ง. โปรดส่งหนังสือ “ ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทย ” ไปให้ผม ๑๐ เล่มตามที่อยู่
ข้างล่างนี้ และได้ส่งธนาคัตติค่าหนังสือพร้อมทั้งค่าส่งเป็นเงิน ๓๒๐ บาท
มาพร้อมนี้แล้ว
- จ. ถ้าเขียนจดหมายถึงบุคคลที่คุ้นเคย ใช้ลายเซ็นเพียงอย่างเดียวก็ได้แต่ถ้าเขียนถึง
คนที่ไม่รู้จักกัน ควรลงชื่อพร้อมด้วยคำนำหน้าชื่อไว้ได้ลายเซ็นด้วย
๓. ก. ผู้อำนวยการขอเชิญหัวหน้าฝ่ายทุกฝ่าย เข้าประชุมเพื่อศึกษาหารือเรื่อง
งบประมาณ ปี ๒๕๒๙ ณ ห้องประชุมกรม เวลา ๑๓.๐๐ น. วันนี้
- ข. เนื่องจากทางโรงเรียนจะจัดงานฉลองครบ ๓๐ ปี ในการก่อตั้งโรงเรียน ในวันศุกร์
ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๒๘ จึงขอนิมนต์พระภิกษุจำนวน ๙ รูป เจริญพระพุทธมนต์ เวลา
๑๐.๓๐ น. และรับถวายภัตตาหารเพลที่โรงเรียน
- ค. ที่ทำการถาวรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช ตั้งอยู่ภายในบริเวณบริเวณหมู่
บ้านเมืองทอง ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
๑๑๑๒๐ นักศึกษาโปรดติดต่อที่อยู่ตามนี้

- ง. จ้างเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเข้าร่วมประชุม และกรอกแบบฟอร์มผู้เข้าร่วมการประชุมส่งมายังกองส่งเสริมและพัฒนาเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติจักเป็นพระคุณยิ่ง
- จ. ขอเชิญประชุมพบปะสังสรรค์ เพื่อก่อตั้งชมรมนักเขียน และนักวาดภาพสำหรับเด็กในวันอังคารที่ ๒ เมษายน ๒๕๒๘ อันเป็นวันหนังสือเด็กสากล เวลาตั้งแต่ ๙.๐๐ น. เป็นต้นไป
๔. ก. เนื่องในโอกาสที่รัฐบาลจะจัดงานวันฉลองวันพระบรมราชสมภพครบ ๑๐๐ ปีของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงขอเชิญชวนส่งวรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติ เพื่อร่วมในงานวันฉลองพระราชสมภพครั้งนี้
- ข. เมื่อสินค้าที่ห่อไฉนราคาแพงเกินไปโดยไม่มีเหตุผลสมควร ขอให้กลุ่มแม่บ้านร่วมใจกันไม่ซื้อสินค้านั้น บริษัทที่ผลิตและขายสินค้านั้น ก็จำเป็นต้องลดราคาลงมาในที่สุด
- ค. สำนักงานที่ปรึกษากฎหมายชั้นนำต้องการทนายความประจำ (ไม่จำกัดเพศ) ผู้สนใจโปรดติดต่อขอรายละเอียดได้ที่ตู้ ป.ณ.๗๐๐กรุงเทพมหานคร ภายในเดือนเมษายน ๒๕๒๘
- ง. หนังสือเรื่อง “ นีหรือชีวิต ” หน้าปกมีลายเส้น อัมภาค ศรีไพร ลืมไว้ที่หน้าห้อง ๔๐๓ ผู้ใดพบกรุณานำไปฝากไว้ที่ห้องธุรการของโรงเรียนด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง
- จ. ผู้ใดลืมปากกาไว้ที่ห้องสมุด โปรดนำหลักฐานยืนยัน เพื่อรับคืนได้ที่อาจารย์ ฉายแสง แสงฉาย บรรณารักษ์ห้องสมุด ในเวลาราชการทุกวัน
๕. ก. ขอเชิญร่วมในการพระราชทานเพลิงศพ พระญาณวโรดม (สนธิ กิจจุภาโร) ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาสกรุงเทพมหานคร วันเสาร์ที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ เวลา ๑๗.๐๐ น.
- ข. ตามที่หนังสือพิมพ์ลงข่าวว่า เครื่องพิมพ์ดีดของโรงเรียนหายไป ๒ เครื่องนั้น ทางโรงเรียนขอชี้แจงว่า หนังสือพิมพ์ดังกล่าวเอ่ยชื่อโรงเรียนผิดไป ความจริงเครื่องพิมพ์ดีดโรงเรียนไม่หาย จึงแจ้งมาให้ทราบทั้งกัน
- ค. ขอเชิญฟังการบรรยายเรื่อง “ ความสุขของสตรี ” โดยม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๒๘ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ หอประชุมคุรุสภา ถนนประชาธิปไตย กรุงเทพมหานคร

- ง. ขอเชิญบริจาคหนังสือ เพื่อส่งให้ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในส่วนภูมิภาค
บริจาคได้ที่กองวิชาการ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ชั้นที่ ๔ ของตึก ๑๐
ชั้น ภายในกระทรวงศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร
- จ. ขอเชิญร่วมเดินการกุศล เพื่อหารายได้บำรุงโครงการจัดหาอาหารกลางวันให้เด็ก
ยากจนของโรงเรียนจินตนาลัย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในวันที่ ๓๐ มีนาคม
๒๕๒๔ ชื่อบัตรและขอรายละเอียดได้ที่โรงเรียนจินตนาลัย และธนาคารพาณิชย์
ทุกแห่ง

แบบฝึกการเขียนเพื่อการสื่อสาร ชุดที่ ๒

คำสั่ง ให้เติมข้อความในประกาศต่อไปนี้ให้ถูกต้อง และสื่อความหมายได้ชัดเจน

๑. ประกาศรับนักเรียนของโรงเรียน

โรงเรียน _____

รับสมัครนักเรียนในปีการศึกษา ๒๕๒๔ ดังนี้

ระดับ _____ จำนวน _____ คน

ระดับ _____ จำนวน _____ คน

ระดับ _____ จำนวน _____ คน

สนใจโปรดติดต่อ _____

(ข้อความโฆษณาคุณภาพของโรงเรียน _____

๒. ประกาศรับพนักงานพิมพ์ดีด

รับสมัครพนักงานพิมพ์ดีด

คุณสมบัติดังนี้

๑. _____

๒. _____

๓. _____

๔. _____

สนใจโปรดติดต่อ _____

๓. ประกาศรับสมัครพนักงานของโรงงาน

โรงงานผลิตเสื้อผ้าเด็ก

รับสมัคร

๑. _____

๒. _____

๓. _____

๔. _____

๕. _____

สนใจโปรดติดต่อ _____

แบบฝึกการเขียนเพื่อการสื่อสาร ชุดที่ ๓

๑. ทำหนังสือทักท้วง

ข่าวจากหนังสือพิมพ์พลังแสงประจำวัน ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๒๘ เมื่อวานนี้เวลาประมาณ ๑๖.๕๐ น. ตำรวจกองปราบได้ควบคุมตัวนักเรียนอัสสัมชัญคนหนึ่งซึ่งมีอักษรย่อ “ จ.ล.” ที่หน้าอกเสื้อ เข้าใจว่าเป็นนักเรียนของโรงเรียนจินตนาลัย ซึ่งออกอาละวาดชกต่อยกันในบริเวณศูนย์การค้าย่านราชดำริ

ฯลฯ

สมมุติว่านักศึกษาเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนจินตนาลัย ให้ทำหนังสือทักท้วงต่อหน้าหนังสือพิมพ์พลังแสง เนื่องจากลงข่าวผิดพลาด คือ อักษร “ จ.ล.” ไม่ใช่อักษรย่อของโรงเรียนจินตนาลัย โรงเรียนจินตนาลัยใช้อักษรย่อ “ จ.ต.” และนักเรียนของโรงเรียนจินตนาลัยไม่เคยถูกตำรวจจับกุม

๒. ทำหนังสือเชิญวิทยากรบรรยายเรื่อง “ ศิลปะการเขียน ” ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ที่พิเศษ / ๒๕๒๙

โรงเรียนจินตาลัย

๒๐ สิงหาคม ๒๕๒๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นวิทยากร

เรียน _____

สิ่งที่ส่งมาด้วย _____

๓. เมื่อวันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙ เวลาประมาณ ๑๐.๒๐ น. มีชายคนหนึ่งเมาสุราเข้ามาอาละวาด และส่งเสียงดังอยู่ในโรงเรียนจินตาลัย ครูผู้ชายและคนงาน ๓ คนได้พยายามนำตัวชายคนนั้นออกไปให้พ้นบริเวณโรงเรียน แต่ชายเมาสุราผู้นั้นกลับชักมีดออกมาต่อสู้ขัดขืน ครูช่วยอาจารย์ใหญ่จึงโทรศัพท์แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ๒ นายมาระงับเหตุการณ์ นำมาระงับเหตุการณ์ นำชายเมาสุราไปสถานีตำรวจได้เมื่อเวลา ๑๑.๔๕ น.

สมมติว่านักศึกษาเป็นครูเวร มีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยภายในโรงเรียนในวันนั้น ให้ทำบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรายงานอาจารย์ใหญ่เพื่อทราบ และเสนอความคิดเห็นว่าเมื่อนักเรียนเข้าเรียนตอนเช้าแล้ว ควรปิดประตูโรงเรียนและมีคนงานคอยดูแลคนเข้าออกประจำ ๑ คน เพื่อป้องกันเหตุร้ายอันอาจจะเกิดขึ้น

แบบฝึกการเขียนเพื่อการสื่อสาร ชุดที่ ๔

ฝึกเขียนรายงานการประชุม

คำสั่ง ให้เขียนรายงานการประชุมจากระเบียบวาระการประชุมที่กำหนดให้

๑. ระเบียบวาระการประชุม สายวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ครั้งที่ ๑ / ๒๕๒๙

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธาน (หัวหน้าหมวดภาษาไทย) แจ้งให้ทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ โครงการทางวิชาการของสายวิชาภาษาไทย

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องอื่น ๆ

บันทึกการประชุมสายภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ครั้งที่ ๑ / ๒๕๒๙

วันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๙

ณ ห้องสมุด โรงเรียนจินตาลัย

ผู้เข้าประชุม ครูหัวหน้าหมวดวิชาและครูสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ๑๕ คน

ผู้ลาประชุม _____

เริ่มประชุมเวลา ๑๖.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยเปิดประชุม _____

๒. ระเบียบวาระการประชุมครูโรงเรียนจินตาลัย ครั้งที่ ๓ / ๒๕๒๙

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธาน (อาจารย์ใหญ่) แจ้งให้ทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๒ / ๒๕๒๙

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่อง

๓.๑ ปัญหาการจัดชั้นเรียน

๓.๒ เอกสารประกอบการสอน (แผนการสอน คู่มือการสอน ฯลฯ)

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเสนอพิจารณา

การจัดงานวันไหว้ครูประจำปีการศึกษา ๒๕๒๙

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

บันทึกการประชุมครูโรงเรียนจินตาลัย

ครั้งที่ / ๒๕๒๙

วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๒๙

ผู้เข้าร่วมประชุม ๑. _____

๒. _____

๓. _____

ฯลฯ

ผู้ลาประชุม ๑. _____

๒. _____

๓. _____

ฯลฯ

เริ่มประชุมเวลา ๑๖.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ทราบ

อาจารย์ใหญ่กล่าวเปิดประชุม _____

กิจกรรม ๑๕.๓.๒

๑. เขียนประกาศรับสมัครแม่ครัวของโรงเรียน

๒. หนังสือสถิติประจำปีของจังหวัด ลงสถิติผลการสอบของโรงเรียนของท่านผิดไป โดยพิมพ์ตัวเลขกลับกัน คือ ยอดสถิตินักเรียนที่สอบตกซ้ำชั้นในปีการศึกษา ๒๕๒๘ ของโรงเรียนของท่านร้อยละ ๑๒.๓๔ แต่ในหนังสือดังกล่าวพิมพ์ตัวเลขเป็นร้อยละ ๒๑. ๒๘ ให้ท่านทำหนังสือทักท้วงเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง

๓. สมมุติว่า นักศึกษาเป็นเลขานุการกลุ่มโรงเรียน ให้เขียนระเบียบวาระการประชุมและจัดบันทึกการประชุมโดยย่อจากระเบียบวาระที่กำหนดให้ เรื่องที่ประชุมให้นักศึกษากำหนดขึ้นเอง

แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชุดที่ ๑

ก. คำสั่ง เติมคำที่กำหนดให้ลงในช่องว่างให้เหมาะสม

๑. คำ.....ของเขาเป็นที่ประทับใจมาก จะมีใครสักกี่คนที่จะ.....ได้เช่นนี้ (พูด, กล่าว)
๒.เป็นเพศที่อ่อนแอก็จริง แต่ปัจจุบันนี้ธุรกิจสำคัญ ๆ หลายแห่ง มีผู้บริหารเป็น (สตรี, ผู้หญิง)
๓. พ่อแม่รักลูก.....ดวงใจ ดูแลและถนอม.....ไว้ในหिनป้องกันลูก.....ชีวิตของตน (ราว, เสมอ, ปาน)
๔. ดอกไม้โรย.....จากกิ่ง.....ลงสู่พื้น ที่ได้ต้นของมันมีดอกที่เขียวแห่งอยู่เกลื่อนกลาด (หล่น, หลุด, ร่วง)

๕. ในวัย.....คน.....ผู้มีประสบการณ์มากได้ชี้แนะแนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างแยบยล จนมีบางคนได้รับสมญาว่า “.....เจ้าปัญญา” (ชรา, แก่, เฒ่า)
๖. ความ.....ของพืชขึ้นอยู่กับการบำรุงรักษา ถ้ารู้จักบำรุงรักษาต้นไม้ก็.....
ดี การให้ปุ๋ยที่เหมาะสมทำให้ต้นไม้.....เร็ว (งอกงาม, เจริญ, เติบโต)
๗.ลับอักแสงแผ่ขอบฟ้า รอ.....แจ่มห้านวันฟ้าใหม่ เราจะฝันเมื่อ
.....ส่องอำไพ เพื่อแดนไทยสมจินต์แผ่นดินทอง (รวี, อาทิตย์, ตะวัน)
๘. พอหน้าแล้ง ทุกคนก็หวาดผวากับ.....ภัย.....เกิดขึ้นที่ไหนควาวิปโยค
ก็บังเกิดขึ้นที่นั่น เมื่อใดได้ยินเสียงตะโกนว่า “.....ไหม้.....ไหม้” ทุก
คนก็ออกสั่นขวัญหาย (เพลิง, อัคคี, ไฟ)
๙. ทัว.....นี้ จะหาใครดงามเสมออย่างนั้นไม่มี ต่อให้ท่องเที่ยวไปจนสุด.....ก็
มิอาจพบบ นางจึงได้ชื่อว่าเป็นสัตว์โลกที่สวยงามที่สุดใน.....นี้ (พื้นพิภพ,
แผ่นดิน, ปรุพี)
๑๐. รื่นรื่นชื่นกลิ่น.....รสสดแยมบานชานกลิ่นหอม ภูมรินบินไขว่
เที่ยวได้ตอม เกร็ดลุ่มลุ่มสุตรส.....พลัน (ดอกไม้, นุปผา, มาลี)

ข. คำสั่ง ให้ใช้คำต่อไปนี้แต่งประโยค โดยให้แต่ละประโยคมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

๑. รด, ราว, สาด
๒. ผลัก, ดัน, รุน
๓. ฟาด, หวด, เหวี่ยง
๔. ลวง, ล่อ, หลอก
๕. ผูก, มัด, รัด
๖. ปิ้ง, ย่าง, เผา
๗. ขาด, แตก, แยก
๘. พระจันทร์, ดวงเดือน, แสงไข
๙. ชุนเขา, สิ่งขร, ไศล
๑๐. อ่อนนอน, วิ่งนอน, ออดอ้อน

แบบฝึกหัดการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชุดที่ ๒

ก. คำสั่ง ข้อ ๑-๗ ให้ใช้คำที่กำหนดให้แทนชื่อ หรือคำที่ซ้ำกันให้เหมาะสม

๑. พอเปิดประตูก็พบวิชัย บ้านของวิชัยอยู่ติดกับบ้านข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเรียกวิชัยเข้ามาในบ้าน วิชัยเดินเข้ามาในบ้านด้วยความเศร้าหมองวิชัยคงมีเรื่องไม่สบายใจ เพราะปกติวิชัยเป็นคนร่าเริง

(เขา, เพื่อนบ้านหนุ่ม)

๒. สันต์อายุเพียง ๒๕ ปี ก็สามารถสร้างครอบครัวได้เป็นหลักฐาน สันต์ทำงานในธนาคารแห่งหนึ่ง สันต์มีบ้านหลังกะทัดรัด มีรถยนต์คันเล็ก ๆ พอเหมาะ สันต์เป็นคนประหยัด สันต์จึงมีเงินเหลือฝากธนาคารไว้ก้อนใหญ่ สันต์จะต้องมีอนาคตที่มั่นคง

(เขา, ชายหนุ่มผู้นี้)

๓. แม่มีลูกสาวคือฉันกับนิวิวรรณเท่านั้น นิวิวรรณอ่อนกว่าฉัน ๒ ปี นิวิวรรณยังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ นิวิวรรณไฝฝั้นจะเป็นแพทย์ นิวิวรรณจึงมุ่งมั่นในการเรียน นิวิวรรณก็เรียนดีเสมอใจ ทุกคนจึงหวังว่านิวิวรรณจะได้เข้าเรียนแพทย์แน่นอน

(เขา, เธอ, น้องสาวของฉัน)

๔. งานนี้จัดใหญ่โตจริง ๆ แขนงมากันล้นหลามจนไม่มีแม่แต่ที่จะยืน แขนงบางคนต้องยืนเปียกกระถางต้นไม้ แขนงบางกลุ่มออกไปยืนคุยกันอยู่นอกห้อง แขนงที่เป็นสตรีหลายคนเข้าไปอยู่ในห้องน้ำ แขนงอีกจำนวนมากพากันกลับ แขนงส่วนใหญ่ที่เหลืออยู่มีท่าทางอึดอัดใจ

(ผู้มาร่วมงาน, ผู้รับเชิญ, พวกเขา)

๕. เจ้านิลเป็นลูกม้าที่ฉลาด รู้จักประจบเอาใจจริง เวลาเข้าเจ้านิลจะเดินมาส่งธงไปโรงเรียนถึงประตูรั้ว เจ้านิลส่งเสียงร้องและมองดูธงเดินห่างจนลับตา ถึงเวลาเย็นธงกลับมา เจ้านิลจะคอยฟังเสียงนาฬิกาถ่านาฬิกาตี ๔ ครั้งเมื่อใดเมื่อนั้นเจ้านิลจะแผ่นไผ่ออกไปยืนรอธงอยู่ที่ประตูรั้ว พอเห็นธงเดินมาแต่ไกล เจ้านิลก็ร้องทักพลางกระโจนขึ้นเอาขาน้ำตะกวยอากาศไปมา ธงจึงรักเจ้านิลมาก

(มัน , ลูกม้าแสนรู้ , สัตว์เลี้ยง , เขา , นาย , เด็กชาย)

๖. บรรดาพ่อแม่ชอบพาเด็กๆ ไปเที่ยวที่สวนสาธารณะ เพราะที่สวนสาธารณะมีเครื่องเล่นสนุกหลายอย่าง ตอนเย็นๆ สวนสาธารณะจึงเต็มไปด้วยเด็ก ๆ บรรดาพ่อ แม่จึงพอใจให้ได้ภูมาเล่นที่สวนสาธารณะเพราะเล่นอยู่ในสวนสาธารณะแล้วปลอดภัย แม้

(สถานที่นี้ , ที่นี้ , ที่แห่งนี้ , พวกเขา , ผู้ปกครองของเด็ก)

๗. ผมมีเพื่อนรักคนหนึ่งชื่อเปรม เปรมภูมิใจมากที่ชื่อเปรมไปพ้องกับชื่อของท่านนายกรัฐมนตรี เวลาคนอื่นเอ่ยชื่อนายกรัฐมนตรี เปรมจะยิ้มน้อยยิ้มใหญ่ รวากับตัวเปรม เป็นนายกเสียเอง ถ้าคนอื่นตำหนิติเตียนนายกรัฐมนตรี เปรมก็จะเป็นเดือดเป็นแค้น

(เพื่อนของผม , เขา , เจ้าหมอนั้น , กล่าว , นาม , หัวหน้ารัฐบาล , คนสำคัญของประเทศ)

ข. คำสั่ง ข้อ ๘ -๑๐ ให้เปลี่ยนคำหรือข้อความที่ซ้ำกันหรือเติมคำหรือข้อความ เพื่อให้ข้อความที่กำหนดให้ให้มีความราบรื่นและกลมกลืนกัน

๘. พวกเราได้ทราบข่าวว่า มารดาของจันทร์เพื่อนของเราเสียชีวิตเพราะอุบัติเหตุ มารดาของจันทร์เสียชีวิตทำให้จันทร์เศร้าโศกมาก การที่มารดาของจันทร์เสียชีวิตเป็นเหตุให้ชีวิตของจันทร์เปลี่ยนไป จันทร์ลาออกจากงาน จันทร์มักอยู่คนเดียวลำพัง จันทร์เฝ้าแต่ครุ่นคิดถึงเรื่องมารดาเสียชีวิต พวกเราไปเยี่ยมจันทร์ จันทร์เฝ้าแต่รำพันถึงเรื่องราวที่มารดาเสียชีวิต

๙. ค่ำวันหนึ่ง ขณะที่ธนาเดินเล่นอยู่หน้าบ้าน ธนาเห็นตำรวจกองปราบหลายนายเดินอยู่ที่มุมถนน ท่าทางของตำรวจกองปราบหลายนายเหมือนกำลังคอยอะไรสักอย่างหนึ่ง ธนาจึงไม่เดินต่อ ธนาเข้าไปแอบอยู่ในซุ้มไม้ ธนารอดูเหตุการณ์ ไม่ช้าก็มีรถยนต์คันหนึ่งวิ่งมาจอดใกล้ๆ ตำรวจกองปราบหลายนาย แล้วประตูก็เปิดออก ตำรวจกองปราบหลายนายก็พากันขึ้นรถแล้วรถยนต์ก็วิ่งออกไป

๑๐. นกตัวเล็กสีเหลืองอ่อน เกาะอยู่บนกิ่งไม้ นกตัวเล็กสีเหลืองอ่อนส่งเสียงร้องเจื้อยแจ้วอย่างเบิกบานใจ นกเหยี่ยวสีน้ำตาลตัวใหญ่บินผ่านมา นกเหยี่ยวสีน้ำตาลตัวใหญ่มองเห็นนกตัวเล็กสีเหลืองอ่อน นกเหยี่ยวสีน้ำตาลตัวใหญ่จึงโฉบเอานกตัวเล็กสีเหลืองอ่อนไปเป็นอาหาร นกตัวเล็กสีเหลืองอ่อนมัวร้องเจื้อยแจ้วเพลินจึงต้องตกเป็นอาหารของนกเหยี่ยวสีน้ำตาลใหญ่

แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชุดที่ ๓

คำสั่ง เขียนบรรยายความจากข้อความต่อไปนี้ ให้เป็นข้อเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ใช้คำใด
เหมาะสมกับเนื้อหา)

ตัวอย่าง

ข้อความเดิม : กุหลาบสีแดงดอกหนึ่ง ปักอยู่ในแจกัน

ข้อเขียนเชิงสร้างสรรค์ : กุหลาบแรกแย้มดอกนั้น ปักโดดเด่นอยู่ในแจกัน

สีอันแดงเจิดจ้าของมัน ทำให้ห้องแคบ ๆ ที่หนาว เยะเยือก
อบอุ่นขึ้นอย่างประหลาด

๑. เหยี่ยวบินลงโฉบปลาในแม่น้ำอย่างรวดเร็ว

๒. พายุพัดแรงจนบ้านเรือนหักพังหลายหลัง

๓. หญิงสาวคนนั้นสวยมาก

๔. ทะเลในยามเช้าดูเรียบสงบ

๕. บ้านหลังน้อยอยู่กลางป่าใหญ่

๖. เด็กหญิงผอมโซยื่นมือมองจานอาหารบนโต๊ะ

๗. คำแล้วฝูงนกพากันบินกลับรัง

๘. ไฟป่าไหม้ไหม้อย่างรุนแรง

๙. ดอกบัวบานอยู่ในสระ

๑๐. ฝนหยุดแล้วมองเห็นรุ้งที่ขอบฟ้า

คำสั่ง ให้ถอดร้อยกรองต่อไปนี้เป็นร้อยแก้วที่ดี โดยคงเนื้อหาไว้ให้สมบูรณ์

ตัวอย่าง

ร้อยกรอง

ร้อยแก้ว

รักราชจงจิตน้อม รักดี ท่านนา

เรารักพระมหากษัตริย์ เราจงรักภักดีต่อพระองค์

รักชาติกอบกรณีย์ แน่วแน่

เรารักชาติเราต้องตั้งใจปฏิบัติแต่ที่ดีมีประโยชน์

รักศาสน์กอบบุญตรี สุขจิต ถ้วนเทอญ

ต่อชาติ

รักศักดิ์จงจิตให้ โลกซ้องสรรเสริญ

เรารักที่จะให้ศาสนาอยู่อย่างมั่นคง เราต้องทำ
แต่สิ่งที่ดีงามด้วยความซื่อสัตย์ ทั้ง กาย

วาจา ใจ

เรารักศักดิ์ศรีของเรา เราต้องประพฤติตนให้
เป็นคน เขาสรรเสริญ

๑. ยามเดินยืนนั่งนอน	กมล
รำลึกถึงเทศน	อยู่ยัง
เป็นรัฐมณฑล	ไทยอยู่ สราญแฮ
ควรถนอมแน่นตั้ง	อยู่เพียงอวสาน
๒. สักวาชมธารละหารห้วย	ระรินรวynnน้ำตกกระเซ็นไหล
ระเรื่อเลาะเขาะหว่างกลางพงไพร	สายน้ำใสแลส่องท้องนที
เห็นกรวดทรายรายเรียงเคียงประดับ	สีสลับเลื่อมพรายหลากหลายสี
ระยิบระยับบัวบานบราวมณี	รินฤดีธรรมชาติพิลาสเอย
๓. แม่มีวิธีสอน	ไม่ตึงหย่อนแสนหรรษา
โอนอ่อนผ่อนนวล	กล่อมเกลาลูกถูกคลองธรรม
ฝึกลูกให้แข็งแกร่ง	ทั้งเข้มแข็งแม่น้อมนำ
ฝังแน่นในความจำ	เหมือนมนตราพาชีพยืน
๔. ฉันอยู่เพื่อบุคคลที่ฉันรัก	ซึ่งใจซื่อถือศักดิ์สุจริต
และรักฉันมานานปานชีวิต	ในความผิดความหลงปลงอภัย
ฉันอยู่เพื่อหน้าที่ที่พันผูก	เพื่อฝังปลูกความหวังพลังใจ
เป็นท่อนารักทันล้นพ้นไป	หล่อดวงใจแล้วรินให้ชื่นบาน
๕. กิณรพื่อนรำรายบิน	กนกนาคิน
ทุกเกล็ดก็เก็จสุรกานต์	
งามเทววิรัชชवाल	โบกในคัदनันต์
แอร่อมอรัมงามตัว	

แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชุดที่ ๔

คำสั่ง ให้เขียนขยายจากเค้าโครงเรื่องต่อไปนี้ โดยใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ เลือกเขียนตามความสนใจ เพียง ๑ เรื่อง

๑. ชื่อเรื่อง ดอกแก้ว

ลูกสาววัย ๓ ขวบของคณีนี้ออกดอกแก้ว ดอกไม้เป็นช่อสีขาว มีกลิ่นหอม) มาให้เขาดม พอเขาได้กลิ่นก็นึกถึงหญิงสาวที่เขาเคยรักสมัยเมื่อยังไม่แต่งงานเธอชื่อ “ ดอกแก้ว ” และรักดอกแก้ว (ดอกไม้) มาก จนทักท้วงเธอว่า ดอกแก้วคือชีวิตของเธอ ถูที่ดอกแก้วบาน เธอจะเสียช่อดอกแก้วไว้ที่รังดุมเม็ดบน วันหนึ่งขณะที่เขากับเธอเดินลุยกันอยู่บนสะพานข้ามแม่น้ำ ลมพัด

๒. ชื่อเรื่อง เขมิกายอดรัก

เขมิกาสาวสวยคนเด่นที่มีหนุ่มหมายปองหลายคน ในบรรดาหนุ่มเหล่านั้นมีวิชญ์ นายร้อยตรีทหารจน ๆ อยู่ด้วยคนหนึ่ง เขาชอบเรียกเพื่อนว่า “ เขมิกายอดรัก ” ในที่สุดเขมิกาก็เลือกนายธนาคารผู้ร่ำรวย วันหนึ่งของเธอเป็นวันที่ วิชญ์เดินทางไปประจำที่หน่วยรบชายแดน เขามาลาเธอแล้วจากไป เขมิกาได้ทราบความเคลื่อนไหวของหน่วยรบนี้จากเพื่อนฝูงและจากสื่อมวลชน และได้ทราบว่าร้อยตรีวิชญ์เป็นนักรบที่กล้าหาญมาก ในที่สุด การปะทะกับข้าศึกครั้งหลัง วิชญ์เสียชีวิตอย่างสาหัสชาติทหาร เพื่อนทหารที่ใกล้ชิดให้สัมภาษณ์กับนักข่าวว่า วิชญ์เป็นนักรบเป็นวีรบุรุษผู้กล้าหาญ เขาบอกให้เพื่อน ๆ ขับไล่ข้าศึกออกจากแผ่นดินไทยให้หมดเมื่อจะสิ้นใจ เขาระบิคำสุดท้ายว่า “ เขมิกายอดรัก ” เขมิกาทราบเรื่องนี้เธอจึงถอนหมั้น และอยู่เป็นโสดเพื่อความเป็นยอดรักของวีรบุรุษผู้กล้าสงสารคนหนึ่ง

๓. ชื่อเรื่อง บนเส้นทางสายเดียวกัน

ศุภรีเกลียดชังสามีของเธอมาก จึงคิดหาวิธีกำจัดอย่างแนบเนียน โดยปล่อยยุงพิษไว้ในห้องนอนของสามี สามีของเธอก็ถูกงูกัดตายสมใจแล้วงูก็หายไป ศุภรีค้นหาเท่าไร ๆ ก็ไม่พบ จึงคิดว่ามันคงหลบหนีไปจากบ้านแล้ว แต่เธอก็ไม่ประมาท เธอเปิดช่องต่าง ๆ ในห้องนอนของเธอหมดเพื่อป้องกันงู ค่ำวันหนึ่งมีเสียงเคาะประตูห้องนอน เมื่อเธอเปิดประตูออกไปก็ถูกงูกัดตายทันที

๔. ชื่อเรื่อง อรุณเบิกฟ้า

ธิดิชาชนุ่มผู้มีความใฝ่ฝันจะให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมเล็ก ๆ ที่เขาอยู่ คนในหมู่บ้านเขาปลูกข้าวโพด ส่งเมล็ดข้าวโพดแห้งไปขายที่จังหวัด ต่อมาเมื่อพ่อค้าคนกลางติดสินบนนายอำเภอ ผูกขาดรับซื้อข้าวโพดแห้งในราคาถูก และรวมรถยนต์เล็กขนส่งจากหมู่บ้านนั้นเป็นของตน คนในหมู่บ้านจึงหมดหนทางนำเมล็ดข้าวโพดไปขายได้ ต้องจำใจขายให้พ่อค้าหน้าเลือด

๕. ชื่อเรื่อง ปีนมรกต

วิฑูรข้าราชการต่างจังหวัดเข้ามาประชุมในกรุงเทพฯ เขาพักโรงแรมเก่าแก่แต่ค่อนข้างหรูหราแห่งหนึ่ง คืนแรกนั่นเองเขาฝันเห็นหญิงสาวชาวอินเดียคนหนึ่ง เธอบอกเขาว่าเธอเคยพักที่ห้องนี้ และลืมนมรกตไว้ที่ช่องหัวเตียง ขอให้เขาช่วยส่งไปให้สามีของเธอด้วย พร้อมกับบอกที่อยู่ของสามีซึ่งอยู่ที่ประเทศอินเดียให้ แล้ววิฑูรก็ตื่นขึ้น เขาประหลาดใจมากที่เห็นลายมือของเขาเอง เขียนชื่อและที่อยู่ของชายคนหนึ่งเป็นภาษาอังกฤษ ที่อยู่นั้นก็ตรงกันกับที่หญิงสาวในฝันบอกไว้ทุกอย่าง เขาจึงรีบตื่นนอนออกดูตรงหัวเตียงในช่องกระจกที่ติดไฟ วิฑูรสังเกตเห็นไม้หัวเตียง ๒ แผ่นวางต่อกันสนิท เมื่อเขาออกแรงเลื่อนดู ไม้ ๒ แผ่นก็เลื่อนออกจากกันมองเห็นเป็นช่อง เขาพบปิ่นปักผมทองคำฝังมรกตไปตามที่อยู่ที่เขาจดไว้ เมื่อเสร็จสิ้นการประชุม วิฑูรกลับไปยังจังหวัดที่เขาบริหารอยู่ เขาพบห่อของส่งมาจากอินเดียห่อหนึ่ง เมื่อแกะออกดูก็มีจดหมายฉบับหนึ่ง จดหมายนั้นเป็นของชายคนที่วิฑูรส่งมรกตไปให้ เขาเขียนมาขอใบและบอกว่าภรรยาของเขาตายมาปีเศษแล้ว เขาแต่งงานใหม่และไม่อยากเห็นปิ่นมรกตซึ่งภรรยาคนที่ตายของเขารักมาก จึงขอมอบให้วิฑูรเป็นที่ระลึก

๖. ชื่อเรื่อง “ไม่เป็นไรค่ะ....ขอบคุณ”

รถยนต์คันหนึ่งบรรทุกหนุ่มสาว ๕ คนกลับจากสถานตากอากาศในยามค่ำคืน มุ่งหน้ากลับกรุงเทพมหานคร ในจำนวนหญิงสาว ๒ คน คนหนึ่งคือวิรัชรอง เธอมากับวิรัชซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกับธนาเจ้าของรถยนต์คันงาม และเป็นผู้ขับรถพาเพื่อน ๆ ไปเที่ยว พอถึงทางเปลี่ยวก็ถูกโจร ๓ คนดักปล้น และบังคับจับตัวไปเรียกค่าไถ่ เพราะมันเคยเห็นภาพของพิชัยในหน้าหนังสือพิมพ์เสมอและจำได้ว่าพิชัยเป็นบุตรชายคนเดียวของมหาเศรษฐีอันดับ ๑ ของเมืองไทย โจรพาหนุ่มสาวทั้งห้าเข้าไปในป่าลึก อันเป็นกระท่อมที่อยู่ของพวกมัน มันมัดคนทั้งห้าติดกับต้นไม้แล้วเปลี่ยนเวอร์กันเฝ้า ธนาคลำพบเศษขวดแตกจึงใช้ตัดเชือกที่มัดมือตนเองจนขาด แล้วคอยโอกาสเมื่อโจรที่เฝ้าเผลอ เขาก็ไต่เขารวบตัวคนร้ายและเค้นคอจนสลบ จากนั้นจึงตัดเชือกให้ทุกคนเป็นอิสระแล้วหลบหนีไป ป่านั้นรกทึบและมีดมากจึงเดินได้ช้า เวลาไม่นานโจรอีก ๒ คนก็ตามมาทัน พิชัยวิ่งหนีเอาตัวรอดไป เพื่อนอีก ๒ คนหนีไปคนละทาง วิรัชรองเท้าเจ็บเพราะ

๗. ชื่อเรื่อง เสียงสวรรค์ที่โนนมะเดื่อ

โนนมะเดื่อเป็นแหล่งที่อยู่ของเสือร้าย “ยาง” ผู้ปล้นฆ่าคนนับไม่ถ้วน ตำรวจพยายามปราบแต่ไม่สำเร็จ เพราะเสือยังมีสมุนมาก วันหนึ่ง พล.ต.ต.ปราการ สารวัตรใหญ่ได้รับแจ้งจากสายลับว่าคืบนี้เป็นเวลาที่เหมาะที่สุดที่จะโจมตีเสือยาง พล.ต.ต. มือปราบกับตำรวจอีก ๖ นาย จึงไปล้อมยิงเสือยางกับสมุนที่โนนมะเดื่อ เสือยางกับสมุนต่อสู้กับตำรวจ เวลาผ่านไปสักครู่หนึ่งเสียงปืนของเสือยางก็เงียบลง ได้ยินเสียงเด็กอ่อนร้องจ้าขึ้นมาแทน สมุนโจรคนหนึ่งถือไม้ผุขว้างขว้างที่ปลายซูลเข้ามา พล.ต.ต.ปราการให้ลูกน้องจับสมุนโจรผู้นั้น แล้วใช้ปืนจี้ให้เดินกลับเข้าไปในช่องโง่ เมื่อไปถึงภาพที่เห็นคือเสือยางถูกปืนนอนจมกองเลือด ภรรยาของเขากำลังคลอเคลีย เธอตะเกียกตะกายช่วยลูกน้อยอยู่อย่างน่าสงสาร สมุนโจรหลายคนถูกปืนนอนตายอยู่ข้าง ๆ เสือยางยังไม่ตาย เขามอบตัวยอมติดตารางเพื่อให้ลูกน้อยกับภรรยาปลอดภัย เสือยางทำให้เสือยางละความเป็นโจรโดยสิ้นเชิง

๘. ชื่อเรื่อง เลือดคนละสี

เมื่อคุณหญิงโมเกลี้ยกล่อมหญิงชวนครราชสีมาให้ต่อสู้กับกองทัพเจ้าอนุแห่งเวียงจันทน์นั้น นวลหญิงไทยผู้รักชาติก็เป็นคนหนึ่งในกลุ่มหญิงผู้ยอมเสียสละชีวิตเพื่อชาติ เมื่อเธอและเพื่อน ๆ ดำเนินงานตามอุบายที่คุณหญิงโมนัดหมายไว้คือเลี้ยงสุราอาหารและยั่วยวนแม่ทัพนายกอง ตลอดจนไพร่พลทั้งหลายของข้าศึก เธอก็ได้รู้จักคำเจียงนายกองคนหนึ่งแห่งกองทัพลาว ทั้งสองมีความรักต่อกันในเวลาอันรวดเร็ว คำเจียงชวนนวลไปอยู่ที่เวียงจันทน์ นวลก็ชวนคำเจียงให้อยู่ที่เมืองไทย ระหว่างที่ทั้งสองตกลงกันอยู่นั้น ก็เป็นเวลานัดหมายที่หญิงทุกคนต้องสังหารทหารลาวซึ่งกำลังเมาไม่มีสติ นวลต้องจำใจฆ่าคำเจียงและฆ่าตัวเองตายด้วย

๙. ชื่อเรื่อง คำบอกเล่าของปลอกกระสุน

กองร้อยที่ ๕ ปะทะกับข้าศึก ทหารทุกคนถูกยิง ถูกระเบิดตายสิ้น เหลือเวทย์พลทหารที่เพิ่งเข้าประจำการ และได้ออกรบอยู่แนวหน้า บาดเจ็บสาหัสแต่ยังไม่ตายนอนจมกองเลือดอยู่ระหว่างทั้งศพข้าศึกและศพของทหารฝ่ายตน เมื่อสิ้นเสียงปืนและควันระเบิดค่อยจางลง ทหารข้าศึก ๖ คนจึงเข้ามายึดที่มั่นนั้น เวทย์แก้งนอนตาย พอข้าศึกเผลอเขาก็ใช้ปืนพกยิงตายทีละคน พวกข้าศึกไม่รู้ว่าเป็นยิงมาจากที่ใด เพราะศพทั้งนั้นที่นอนเกลื่อนกลาดอยู่ จนกระทั่งเหลือข้าศึกคนสุดท้ายจึงรู้ว่าเวทย์ยังไม่ตายและแอบยิงพวกเขา ข้าศึกจึงยิงเวทย์พร้อม ๆ กับเวทย์ก็ยิงข้าศึกคนนั้น ทั้งคู่ถูกปืนและขาดใจตาย กองร้อยหน่วยอื่น ก็เคลื่อนที่เข้ามาถึงที่มั่นได้ โดยที่ไม่มีใครรู้ว่า เหตุใดจึงไม่มีข้าศึกยึดที่มั่นได้เลย

๑๐. ชื่อเรื่อง ปักเป้า

จิตรวีพบสุนัขตัวเมียตัวหนึ่งหลงทางมา เธอรู้สึกชอบใจเพราะมันสวยมาก จึงเก็บมาเลี้ยงและเรียกมันว่าปักเป้า สามีของเธอถูกรถยนต์ชนเสียชีวิตในวันที่จิตรวีนำปักเป้ามานำมาที่บ้านนั่นเอง ในงานศพสามีของเธอ แซ่ไซซึ่งเป็นเพื่อนรักมาร่วมงานและแวะมาที่บ้านเห็นปักเป่าก็ชอบใจจิตรวีเลยยกให้ แซ่ไซพาปักเป้ามานำบ้านวันรุ่งขึ้นแซ่ไซได้รับคำสั่งให้ออกจากงาน โดยเหตุผลสั้น ๆ ว่าบริษัทที่เธอทำอยู่มีพนักงานมากเกินไปและกิจการของบริษัทก็ขาดทุน แซ่ไซจึงย้ายบ้านซึ่งเป็นแฟลตไปอยู่ที่อื่น เพื่อนบ้านบ้านติดกันจึงขอปักเป้าไว้ คินนั้นไฟไหม้แฟลตทั้งหลัง จิตรวีได้ทราบเหตุที่เกิดขึ้นมาตลอด จึงปักใจว่าปักเป้าเป็นสุนัขที่น่าโชคร้ายมาให้แก่เจ้าของ เธอได้เล่าเรื่องนี้ให้เพื่อนชายคนหนึ่งทำงานด้วยกันฟัง เพื่อนชายของเธอไม่เชื่อ จึงไปค้นหาปักเป้าที่แฟลตซึ่งถูกไฟไหม้ พบปักเป้าจึงตั้งใจจะพาไปเลี้ยงไว้ที่บ้าน พอมาถึงบ้านก็พบจดหมายของภรรยาขอเลิกไปอยู่กับชายอื่น เขาโกรธมากกว่าป็นมายิงปักเป้า ปักเป้าหลบทัน วิ่งหนีเตลิดออกไป เด็กชายพงษ์วัชวิ่งเล่นอยู่กับเพื่อน เห็นสุนัขวิ่งหนีมาก็เรียกไว้ แล้วพากลับบ้าน วันนั้นเป็นวันลืตเตอร์ออก ยายของเขากำลังฟังผลออกรางวัลจากเครื่องรับวิทยุ ปรากฏว่ายายเขาถูกรางวัลที่หนึ่ง ยายถือว่าปักเป่านำโชคมาให้ จึงเลี้ยงดูปักเป้าอย่างดี

กิจกรรม ๑๕.๔.๑

๑. เขียนประโยคหรือข้อความที่ใช้คำที่มีความหมายอย่างเดียวกันในที่ต่าง ๆ ภายในประโยคหรือข้อความมา ๕ ประโยค โดยไม่ให้ซ้ำกับแบบฝึก

๒. เขียนข้อความ โดยใช้คำหรือข้อความให้เหมาะสม (เขียนเชิงสร้างสรรค์) ตามเนื้อหาต่อไปนี

- ก. ท้องฟ้าเวลาเช้า
- ข. ดวงดาวในคืนเดือนมืด
- ค. ทะเลบ้า
- ง. การรบในสมรภูมิชายแดน
- จ. ความเศร้าโศกของแม่เมื่อลูกเสียชีวิต

๓. เขียนเค้าโครงเรื่องสั้น เรื่อง “ แว่นสีชา ”

แบบฝึกการเขียนจากจินตนาการ ชุดที่ ๑

นักศึกษาได้พัฒนาการเขียนด้วยแบบฝึกมาถึงขั้นนี้แล้ว ย่อมมีทักษะในการเขียนมากพอสมควร แบบฝึกต่อไปนี้จะ เป็นแบบฝึกที่ให้นักศึกษาได้สร้างสรรค์ทั้งความคิดและภาษาเขียนตามจินตนาการของนักศึกษาเอง

จินตนาการ (imagination) เป็นความคิดที่อิสระเสรี นักศึกษาจะคิดจากจุดใดจุดหนึ่งที่ได้สัมผัส จากประสาทสัมผัส หรือจากความคิดคำนึงเองก็ได้ สุนทรภู่ก็ใช้จินตนาการถึงสิ่งแปลกมหัศจรรย์หลายอย่างในเรื่องพระอภัยมณี บางอย่างจินตนาการนั้นเป็นความจริง เช่น เรื่องเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ ซึ่งมีทุกสิ่งทุกอย่างอยู่บนนั้น สุนทรภู่ก็เขียนจากจินตนาการไว้ในตอนกล่าวถึงเรือของโจรสลัดหรั่ง ขณะนี้ก็มีเรืออย่างนั้นแล้ว กลดดนตรีที่นำมาแสดงในเกาะลังกาเมื่อสงครามสงบ ก็คือหีบเสียง แถบบันทึกละเสียง และเครื่องรับวิทยุ ลำภายานต์ของพราหมณ์เพื่อนพระอภัยมณีที่ใช้ได้ทั้งทางบกและทางน้ำก็คือเครื่องบินสะต้อนน้ำสะต้อนบกในปัจจุบันและพราหมณ์อีกคนหนึ่งซึ่งเรียกฝนให้ตกลงมาได้ ก็กลายเป็นฝนเทียมในสมัยนี้ จินตนาการของสุนทรภู่ที่กลายเป็นความจริงขึ้นนี้ เพราะเป็นจินตนาการจากพื้นฐานของความเป็นไปได้นั่นเอง และถ้าเป็นจินตนาการจากความคิดเพื่อฝันที่เลื่อนลอย สิ่งที่คิดจากจินตนาการนั้นก็ย่อมเป็นเพียงสิ่งเพื่อฝันเช่นกัน

การเขียนจากจินตนาการ ที่นักศึกษาควรได้ฝึกเขียน ได้แก่ นิยายหรือนิทาน เรื่องสั้น บทละคร และนวนิยาย รูปแบบของการเขียนดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้เรียนมาแล้วในหน่วยที่ ๑๑

ก่อนที่นักศึกษาได้ทำแบบฝึกการเขียนจากจินตนาการ ขอเสนอตัวอย่างนิทาน บทละคร และเรื่องสั้นเพื่อเป็นแนวทางในการเขียน

นิทาน

นิทานเรื่องรู้กินน้ำเกิดจากจินตนาการของผู้เขียน เมื่อมองเห็นรู้กินน้ำซึ่งปรากฏการณ์ทางธรรมชาติอย่างหนึ่ง สมัยที่วิทยาศาสตร์ยังไม่เจริญ มนุษย์หาคำตอบจากความมหัศจรรย์ของธรรมชาติไม่ได้ ก็มักจะสร้างเรื่องเป็นนิทาน นิยาย อธิบายที่มาของสิ่งเหล่านั้น เช่น นิทานเรื่องนกกาเหว่าไขให้แม่กาฟัก เลื้อมีลาย กระต่ายหางสั้น ฟ้าแลบ ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า สุริยคราส จันทรคราส ฯลฯ แต่เรื่องรู้กินน้ำยังไม่ปรากฏเป็นนิทานหรือนิยาย เพียงแต่เป็นเรื่องเล่า ต่อ ๆ กันมาว่า ถ้าใครชี้รู้ น้ำจะกุด ผู้เขียนจึงจินตนาการถึงเหตุที่จะทำให้รู้กุด ดังต่อไปนี้

นิทานเรื่อง “รู้กินน้ำ”

สามีภรรยาคนหนึ่งยากจนมาก จะทำงานอะไรก็ไม่เจริญ จึงเที่ยวเร่ร่อนขอทานไปในที่ต่าง ๆ ทุก ๆ คืนก่อนนอนสองสามีภรรยาผู้นี้จะพากันอ้อนวอนให้เทวดาช่วยให้เขาร่ำรวย เทวดาใจดีองค์หนึ่งจึงมาปรากฏกายให้เห็นแล้วบอกว่า จะช่วยให้ร่ำรวยแต่จะต้องเป็นคนมีเมตตาอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่คนทั่วไป สองสามีภรรยาก็รับรองว่าจะปฏิบัติตาม เทวดาจึงเนรมิตบ้านหลังใหญ่สวยงามเต็มไปด้วยข้าวของเงินทองและข้าทาสบริวารให้สามีภรรยาผู้นั้น เมื่อเขาทั้งสองกลายเป็นคนร่ำรวย ก็ลืมคำสัญญาที่ให้ไว้กับเทวดาเสียสิ้น มัวหลงระเหิงอยู่ในความสุขความร่ำรวยจนลืมตัว ทั้งสองได้ให้ช่างทอผ้า ๗ สีเพื่อตัดเป็นเครื่องแต่งกาย ผ้านั้นสวยงามมาก เมื่อตัดเป็นเสื้อผ้าสวมใส่ก็ยิ่งดูเด่นงามแปลกตากว่าบรรดาเศรษฐีทั้งปวง ภรรยาใช้สีแดงเป็นริ้วอยู่ด้านล่าง ริ้วสีม่วงอยู่ด้านบน ส่วนสามีใช้สีสลับกันคือ ใช้สีแดงอยู่ข้างบน สีม่วงอยู่ข้างล่าง

เมื่อผู้คนทั้งปวงแลเห็นก็พากันขี้มอร้องเรียกดู สองสามีภรรยาก็โกรธสั่งให้บริวารตัดริ้วที่ชี้ของคนเหล่านั้นทิ้งเสีย ประกอบกับเขาทั้งสองคนตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เคยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ใครเลย จึงทำให้คนทั้งหลายเกลียดชังและเกรงกลัว ไม่มีใครกล้าชี้ชวนกันชมเสื้อผ้าอันสวยงามนั้น เทวดาใจดีเห็นเช่นนั้นก็เสียใจ คิดจะให้โอกาสสองสามีภรรยาได้แก้ตัว จึงมาปรากฏกายให้เห็นแล้วขอน้ำดื่ม สามีจึงถือขันทองคำจะไปตักน้ำให้เทวดาแต่ภรรยาไม่ยอมเทวดาจึงสาปให้คนทั้งสองเป็นสัตว์มีสี ๗ สีคือ รู้ ให้รดน้ำ ต้องคอยฝนตกจึงจะได้กินน้ำ จะไปกินน้ำในหมู่บ้านใครก็ได้ไม่ได้ เพราะเขาเกลียดชัง และคอยแย่งขันทองคำที่รู้ใช้ตักน้ำกินจึงต้องคอยกินน้ำในอากาศ คนทั้งหลายเกลียดชังและเกรงกลัว จนไม่มีใครชี้ชม แม้จะมีสีสัณฐานงาม เพราะเกรงน้ำจะขาด

รู้กินน้ำตัวเมีย (ภรรยา) กระหายน้ำมากกว่ารู้ตัวผู้ (สามี) เมื่อฝนหยุดตกและยังมีแสงแดดพอสว่างเห็นแหล่งน้ำ ก็ถือขันทองคำออกมาตักน้ำกิน รู้ตัวผู้ (สามี) นาน ๆ จึงจะออกมาแม้กระนั้นคนก็คอยจ้องจะแย่งขันทองคำ และไม่ชี้มือไปยังรู้เพราะความเกลียดและกลัว

รุ่งจึงต้องหลบไปกินน้ำในอากาศไกล ๆ คนจึงแลเห็นแต่ ๗ สี โค้งรอบขอบฟ้าเท่านั้น รุ่ง
ตัวเมียมักจะออกมาตัวเดียว นาน ๆ จึงจะเห็นรุ่งตัวผู้ออกมากินน้ำพร้อมกับรุ่งตัวเมีย

บทละคร

บทละครก็เช่นกัน อาจจะใช้จินตนาการจากจุดใดจุดหนึ่งมาเขียนเป็นบทละครก็ได้ เช่น

ตัวอย่างบทละครพูด ๑๐ นาที ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์

ละครพูด ๑๐ นาที (สมมติว่า เรื่องนี้เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗)

ตัวละคร นายเสม ยศยง คหบดีหนุ่ม

นางกรรณิการ์ ยศยง ภริยานายเสม ยศยง

ฉาก ห้องนั่งเล่นในเรือนนายเสมและนางกรรณิการ์ ยศยง ที่ปากน้ำ

เปิดฉาก กรรณิการ์ กำลังเปิดโทรเลขอ่านอยู่คนเดียว อ่านแล้วเอาโทรเลขวาง
บน โต๊ะเอาหีบบุหรืทับไว้ เสมอออก แต่งตัวอย่างกลับกรุงเทพ

กรรณิการ์ : (ทำท่าปึ้ง) “ ไหนว่าจะไปกรุงเทพ ๒ – ๓ ชั่งโมง ทำไมเลยค้างคืน
ตลอดคืน ”

เสม : “ เผลยมรฐะต้องไปบางซื่อกับจรรยา ขากลับรถหยุดกลางทางน้ำมัน
หมดเลยจับ รถไฟขบวนสุดท้ายไม่ทัน ”

กรรณิการ์ : “ แน่หรือคุณ ที่อ้างรถน้ำมันหมดกลางทางนั้นเป็นคำอ้อตถ์ ซึ่งมีคำ
คำว่าอยู่ค้างเพื่อจะกินข้าวและเดินรำที่ไฮเติ้ลเกี่ยมฮ่วยเปี๊ แล้วเลย
ค้าง อยู่ที่นั่นกับนางระบำ คนผมแข็ง ไซ้หรือ ไม่ใช่ ”

เสม : (หัวเราะ เหย ๆ) “ เปล่านั้น หาความไปได้ ”

กรรณิการ์ : “ จุ้นค้างที่ไหน ”

เสม : “ กลับไปกินข้าวบ้านจรรยา แล้วเลยค้างอยู่ที่นั่น ไม่ได้ไปไหนกันเลย
ตลอดทั้งคืน กรรณิการ์อย่าระแวงอย่างนี้ ชี ไม่ดีดอก ”

กรรณิการ์ : (ยิ้ม) “ ฉันก็แกล้งถามไปอย่างนั้นเอง ที่จริงก็รู้แล้วว่าคุณไปค้างบ้าน
นายจรรยา ”

เสม : (เอ๊ะใจ) “ เอ๊ะทำไมถึงรู้ ”

กรรณิการ์ : “ โทรเลขไปถามนายจรรยาเมื่อเช้านี้ ”

เสม : (หน้าตื่น) “ ไหน โทรเลขไปถึงจรรยาหรือ โทรเลขว่าไปกระไร ”

กรรณิการ์ : (หยิบร่างโทรเลขออกอ่าน) “ นายจรรยา บ้านเลขที่ ๓๒๖ ถนนเจริญ
เวียง กรุงเทพ ฯ เมื่อคืนคุณเสมไปนอนค้างบ้านคุณหรือเปล่า ”

เสม : (ลูกขึ้นเดินกระสับกระส่าย) “ ยังไม่ได้ตอบรับหรือ ”

- กวรรณิการ์ : “รับแล้ว รับก่อนคุณกลับมาตัวเอง ”
- เสม : (นั่งลงบนเก้าอี้ เกาหัว) “ จุณญโทรเลขมาซี่ปด ชอบยั่วให้คนทะเลาะ กันเสมอ ”
- กวรรณิการ์ : “ คุณยังไม่ทันรู้ว่าตอบว่าอะไร ทำไมถึงรู้ว่า ซี้ ปด ”
- เสม : “ ทำไมจะไม่รู้ แกก็คงตอบว่าไม่ได้ไปค้างที่บ้านแก ”
- กวรรณิการ์ : (หัวเราะ) “ หามิได้ ถ้านายจุณญซี่แกล้ง ก็คราวนี้ไม่ได้แกล้ง นี่เนาะ ฉัน จะอ่านโทรเลขตอบให้ฟัง ” (หยิบโทรเลขอ่าน) “ เมื่อคืนนี้เสมค้างอยู่ที่ บ้านฉันเอง เห็นชื่อ จุณญ ”
- เสม : (โล่ง หัวเราะออก) “ ปูโทะ หาความจุณญแกเปล่า ๆ นี่กว่าจะซี่ปด ที่แท้ก็ ตอบมาตรง ๆ ใหมละ กวรรณิการ์สงสัยไม่เข้าเรื่อง ”
- บ่าว : (เคาะประตูแล้วเปิดเข้ามา ถือโทรเลขเข้ามาหลายฉบับ) “ โทรเลขมี มาถึงคุณนาย ขอรับ ” (ส่ง โทรเลขให้กวรรณิการ์ แล้วเข้าโรง)
- เสม : (เอะใจขึ้นมาใหม่) “ โทรเลขอะไรกันอีก ละ ”
- กวรรณิการ์ : “ เดี่ยวจะอ่านให้ฟัง ” (เปิดโทรเลข) “ ฉบับนี้มาจากนายเดช ฉันโทร ไปถาม เหมือนถามคุณจุณญนั่นแหละ จะอ่านให้ฟัง ” (อ่าน) “ เมื่อคืน เสมค้างอยู่ที่บ้านฉันเอง เห็นชื่อ เดช ”
- เสม : (นั่งตะลึง เกาหัว)
- กวรรณิการ์ : (เปิดโทรเลขอีกฉบับหนึ่งอ่าน) “ เมื่อคืนเสมค้างอยู่ที่บ้านฉันเอง เห็นชื่อ เขียว ”
- เสม : (นั่ง เกาหัว) “ โทรเลขไปที่แห่ง ”
- กวรรณิการ์ : (ซักถามโทรเลข) “ หมดยี่แหละ ตอบปัญหาเดียวกันทั้งนั้น ” (เปิดอ่าน) “ เมื่อคืนเสมนอนบ้ายฉันเอง เห็นชื่อ จอน ” (เปิดอีกฉบับ หนึ่ง) “ เมื่อคืนเสมค้างบ้านฉันเอง เห็นชื่อ สุวรรณ ”
- เสม : (ยิ้มแหย) “ อย่าอ่านอีกเลย กลัวแล้วพอที ”
- กวรรณิการ์ : “ ประเดี๋ยว ยังอีกฉบับเดียว ” (เปิดโทรเลข) “ ฉบับนี้มาจากคุณพ่อของ ฉันเอง ”
- เสม : (ตกใจ) “ โทรเลขถามท่านด้วยรี ”
- กวรรณิการ์ : “ ถามท่านด้วยนะซี ”
- เสม : (หน้าตื่นหนักเข้า) “ ตายหละท่านตอบว่าอะไรละ ”
- กวรรณิการ์ : “ ท่านตอบว่า ” (อ่านโทรเลข) “ เมื่อคืนนี้ เสมค้างอยู่บ้านพ่อเอง ”

ปิดม่าน

หรืออาจจะเขียนจากเรื่องอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้ว แต่ใช้จินตนาการเกี่ยวกับภาษาและท่าทางของตัวละครเสียใหม่ เช่น

ตัวอย่างละครสั้นที่เขียนจากเรื่องต่าง ๆ

นิทานอีสปเรื่อง “นกกระสากับหมาป่า”

วันหนึ่งกำลังติดคอหมาป่า มันไม่สามารถเอาออกได้ รู้สึกเจ็บปวดทรมานเป็นกำลัง มันจึงไปหานกกระสาขอให้นกกระสาใช้ปากอันยาวคาบเท้าออกจากคอของมันโดยสัญญาว่าจะให้รางวัลอย่างงาม เมื่อนกกระสาคาบเท้าออกมาได้แล้วก็ทวงรางวัลจากหมาป่า หมาป่ากลับตอบว่ามันไม่จับหัวนกกระสาขณะที่อยู่ในปากมันนั่นก็เป็นบุญแล้ว นกกระสาไม่ควรมาทวงเอารางวัลเลย

เขียนเป็นละครสั้น ดังนี้

ตัวละคร นกกระสา
 หมาป่า

ฉาก หนองน้ำติดกับชายป่า

เปิดฉาก นกกระสาเดินท่องน้ำหาปลา หมาป่าออก

หมาป่า : (ร้องครวญคราง) “โอย! โอย! ปวดเหลือเกิน โอย!”

นกกระสา : (ยกหัวขึ้น มองดูหมาป่าที่ละตา) “เป็นอะไรไปรีหมาป่า”

หมาป่า : (เดินเข้ามาใกล้) “โอย! ช่วยด้วยเกิดพีนกกระสาที่แสนดี โอย! ปวดจัง”

นกกระสา : “เป็นอะไรรีเปล่า”

หมาป่า : (สะอื้น) “กระดุกจ๊ะ กระดุกกว้างมันติดคอฉัน เมื่อก็ฉันไปกินเลี้ยงกับเพื่อน เขาล้มลุกกว้างได้ตัวหนึ่ง ฉันพึงกินได้คำเดียว กระดุกเจ้ากรรมก็ติดคอเสียแล้ว โอย! ปวด พี่กระสาช่วยฉันทีเถิด”

นกกระสา : “ฉันจะช่วยเจ้าได้อย่างไร”

หมาป่า : “โอ้! ก็คอของพี่ยาว ปากของพี่ก็ยาว ฉันจะอ้าปาก แล้วพี่ก็ใช้ปากของพี่ ดึงกระดุกออกมาซิจ๊ะ โอย ปวดเหลือเกิน ตายแน่แล้วครวนี้”

นกกระสา : “ไม่เอาละเดี๋ยวเจ้าแกล้งจับคอฉัน ไปหาคนอื่นที่เขามีมือหยิบออกให้ดีกว่า แน่ะ เจ้าลิงแสม ทางฝั่งหนองด้านโน้นแน่ะ”

- หมาป่า : (ครวญคราง) “โอย! โธ่! พี่จ๋า ฉันจะจับพี่ทำไม พี่มีบุญคุณต่อฉัน มีแต่ฉันจะสมนาคุณพี่เสียอีก อูย!”
- นกกระสา : (เยี่ยงคอมอง) “เจ้าจะให้อะไรฉัน กระดุกที่ติดอยู่ในคอเจ้านะ ฉันกินไม่ได้หรอกนะ”
- หมาป่า : “จะให้ของชอบของพี่นั่นแหละ เมื่อที่ฉันขโมยปลาของนายพรานมาได้ พวงหนึ่ง นกกินนก ยังสดดีในกระดอว์ อยู่เลย”
- นกกระสา : (ยี้ดคอ) “ไหน อยู่ที่ไหนล่ะ”
- หมาป่า : (เยี้ยวคอไปข้างหลังด้วยความลำบาก) “อยู่ในพุ่มไม้ตรงโน้นนั่นะพี่”
- นกกระสา : (เดินขึ้นจากน้ำ) “ไป.....ไปดูกันเสียก่อน ฉันไม่ค่อยเชื่อเจ้านักดอก”
- หมาป่า : (นั่งลงสะอื้น) “โธ่! พี่ฉันเจ็บออกอย่างนี้ยังจะมีหน้าหลอกพี่อีกหรือ เอากระดุกออกให้ฉันก่อนเถิด ฉันปวดเหลือเกิน เดินไปไม่ไหวหรอก ใจจะขาดอยู่แล้ว อูย...”
- นกกระสา : “เจ้าอย่าหลอกฉันนะ เจ้าหมาป่า”
- หมาป่า : “จะพี่ ไม่หลอก ปลาดีในกระดอว์ อยู่โน้นพี่ไม่เห็นหรือ โอย....”(อ้าปากกว้าง) “ช่วยที่เถิดพี่”
- นกกระสา : (เดินเข้ามาใกล้ ยื่นหัวลงไปในคอหมาป่า ดึงกระดุกออกมาได้) “นี่ไง...ขึ้นบ่อเรอ มิน่าเจ้าจึงเจ็บนัก”
- หมาป่า : (ลุกขึ้น) “เฮ้อ...สบายแล้ว” (ออกเดิน)
- นกกระสา : (ปล่อยกระดุกทิ้งเดินตาม) “ไหนล่ะ เจ้าเอาปลาซ่อนไว้ที่พุ่มไม้ตรงไหน”
- หมาป่า : (หันมาแยกเขี้ยว) “ปลา – เปลอะไรกัน”
- นกกระสา : (หยุดเดิน ยี้ดคอมอง) “อ้าว! ก็เจ้าว่าจะให้รางวัลฉันไงล่ะ นี่กระดุกก็หลุดออกมาแล้ว ฉันทวงรางวัลตามสัญญาละซี”
- หมาป่า : (แยกเขี้ยวมากขึ้น) “จะเอารางวัลรี ฉันไม่จับคอกแค้นะบุญเท่าไรแล้ว”
- นกกระสา : (ยืนตะลึง)

ปิดม่าน

ในระยะเริ่มเขียนบทละคร นักศึกษาควรเขียนบทละครสั้น ๆ หากเดี่ยวจบ หรือถ้าแสดงก็ควรใช้เวลาแสดงเพียง ๑๐-๑๕ นาที เมื่อเห็นว่าใช้ได้หรือชำนาญแล้ว จึงค่อยเขียนบทยาว ละครที่บทยาวหรือหลายฉากจึงจบ นักศึกษาจะหาตัวอย่างศึกษาได้จากบทละครของ

เรื่องสั้น

นักศึกษาได้เคยอ่านเรื่องสั้นมาแล้ว ทั้งเรื่องสั้นขนาดสั้น (short short story) และเรื่องสั้นขนาดยาว (long short story) และทราบวิธีเขียน ตลอดจนความแตกต่างของเรื่องสั้นทั้ง ๒ ประเภทแล้ว

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของเรื่องสั้นขนาดสั้น

สุธนคนเก่ง

นายมะลำ

ครับ---ที่แรกผมหมั่นได้มันจัง

ฟ้าให้ผมมาเกิดแล้ว เหตุไฉนต้องให้อั้วหมอสุน ธิโนปกรณ

คนนี้มาเกิดด้วยอีกก็ไม่วู้ซี มันให้บังเอิญไปเสียทุกอย่าง เรียน

หนังสือก็จำเพาะเรียนโรงเรียนเดียวกันจนจบ ม.ศ. ๓ พ่อแม่ของผม

ให้ผมมาเรียนเป็นครู มันก็มาเรียนครู หนอยแน่---พอเรียนจบแล้ว

ก็มาสอนอยู่โรงเรียนเดียวกันเสียด้วย

--ถูกแล้วครับ มันไม่เหมือนกันอยู่อย่างเดียวตรงที่ผมเรียนไม่(ค่อย)เก่ง แต่สุธนเรียนเก่ง ทำงานก็เก่ง เมื่อเป็นนักเรียนเพื่อนนักเรียนก็รัก มาเป็นครูเพื่อนครูก็รัก อาจารย์ใหญ่ก็รัก ศึกษาธิการอำเภอ นายอำเภอ ศึกษาธิการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด ต่างพากันรุมชอบเจ้านายสุธนนี้ทุกคนไปที่เดียวแหละ ผมเองก็อยากจะเกลียดมัน แต่เกลียดมันไม่ลง เลยได้แต่หมั่นได้ โดยเฉพาะแม่ครูสาว ๆ รุมรักมันนี่ซิครับ พวกเราครูผู้ชาย ทั้งอิจฉาทั้งอยากฆ่า ไม่อยากให้โลกนี้มีคนชื่อสุธน ธิโนปกรณ ในที่สุดมันก็เลือกครูสาวที่สวยที่สุด น่านกที่สุด ไร่ซ็อนทำยมอเตอร์ไซด์ของมันได้คนหนึ่ง เจ้าหล่อนไม่ได้ชื่อมโนหร่า หรือกนะครับ เธอชื่อแก้วตา ก็แก้วตาของเจ้าสุธนนั้นแหละ

เราทำงานร่วมกันมาด้วยความขมขื่น (ผมขมขื่นคนเดียว) ไม่ช้าไม่นาน สุธนก็ไปสอบเรียนต่อระดับปริญญาตรีได้ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เผลอประเดี๋ยวเดียว มันก็เรียนจบสอบชิงทุน ก.พ.ไปทำปริญญาโทที่เมืองอเมริกาได้เสียอีก—อย่าถามเลยว่าผมอิจฉามันแคไหน—แต่ก็สบายใจแฮะ—ไม่เห็นหน้ามันเสียปีสองปี แล้วก็คิดว่าเมื่อมันได้ M. มาแล้วก็คงจะเออะทำงานอยู่บางกอก ไม่กรมใดก็กรมหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ คิดได้เช่นนี้ผมก็รู้สึกโล่งใจแล้ว แล้วก็ลองขยับชวนคุณเธอแก้วตามาร่วมรับประทานขนมจีบกับผม—โอ๊ย—เจ้าหล่อนไม่ยอมเสียเวลาแม้แต่

--แต่--มันไม่เป็นไปตามที่ผมคิดหรอกครับ--เจ้าสุธนกลับจากนอกไม่ยกกะอยู่บางกอก มันกลับมาอยู่โรงเรียนกับผมอีก ทั้ง ๆ ที่มันรู้ว่าผมเกลียดมันสุดได้ มันก็อุตส่าห์เอาเนคไทแสนเท มาฝากผมตั้ง ๓ อันนะ---โอ้โฮ---ที่นี่---ยิ่งกว่าเม็ดทุเรียนท่ามกลางหมู่แมลงวัน ใคร ๆ ก็รุมชอบ มันหนักขึ้นไปอีก

สุธนคิดอ่านตามภูมิรู้ที่มันเรียนมาเป็นการใหญ่ มันเที่ยวสำรวจดูผลการสอบของนักเรียนทุกชั้นดู ว่าเรียนวิชาอะไรอ่อนเก่งแค่ไหน แล้วมันก็ทำข้อสอบตรวจจุดบกพร่องทดสอบเด็กดูจนรู้หมดว่า เด็กอ่อน เรียนไม่รู้เรื่องตรงไหน แล้วมันทำโครงการ Remedial teaching อาจารย์ใหญ่ก็สนับสนุน มันเป็นการใหญ่ จัดครูเข้ามาฟังมันบรรยายวิธีทำ Remedial teaching วันเสาร์-อาทิตย์ไม่มี-- ศึกษานิเทศก์จังหวัดก็ตื่นตื่น ส่งครูโรงเรียนอื่น ๆ มาดูวิธีการ เออ--แล้วมันก็ทำได้ผลจริง ๆ เสีย ด้วยที่--นักเรียนของเราเรียนคณิตศาสตร์ไม่กระดิกหู--พอมีการสอนซ่อมเสริมที่ถูกหลักถูกเกณฑ์ มันเรียนดีขึ้น--ดีขึ้นจนเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัดทีเดียว--ปีนั้น ได้ ๒ ขึ้นไปตาม ๆ กันเลยทำให้ บรรดาครูในโรงเรียนซึ่งชอบมันอยู่แล้วยิ่งชอบมันยิ่งขึ้น วังสาระแน ช่วยมันทำโครงการอะไรต่อมิ อะไรเยอะแยะ--เท่าที่ผมนับดู ๗ โครงการ โครงการทำ Item Bank โครงการ Teacher's Materials โอ๊ย-เยอะแยะครับ ชื่อเป็นฝรั่งทั้งนั้นแหละ ผมเปิด dictionary เสียจนมันพังไปเล่ม หนึ่งแล้ว

เอาละที่--นายอำเภอก็ดึงมันไปเป็นกรรมการอะไรต่อมิอะไรอีก ศึกษานิเทศก์ก็ดึง ไปเป็นเจ้าหน้าที่วิชาการของจังหวัด ไปช่วยศึกษานิเทศก์วางโครงการทำงาน ไปช่วยเป็นวิทยากร ในการอบรม สัมมนา--สัมมนา--มากมาย--ลูกเสือมันก็เข้าไปเดินกับเขาคู่--ผู้ว่าราชการ จังหวัดก็มาเยี่ยม-ยุตไปวางโครงการปรับปรุงงานของจังหวัด มอบหมายงานต่าง ๆ ให้มันทำ เช่น โครงการประชากรพัฒนา โครงการเศรษฐกิจสัมพันธ์--มีอีกแยะแต่ผมจำไม่ได้ มีผู้เชี่ยวชาญเป็น ฝรั่งมาช่วยด้วย สุธนก็พูดคล่อง งานก็เห็นผลทันตาหลายอย่าง จนผมสงสัยว่ามันได้ปริญญาโท ทางการศึกษา หรือปริญญาโทสารพัดวิชาแน่

ผมเห็นสุธนวังซุลมุนจับงานนั้นงานนี้ ของนายอำเภอบ้าง ศึกษานิเทศก์บ้าง ของ ผู้ว่าราชการจังหวัดบ้าง ของโรงเรียนบ้าง อุดมุดอยู่สักสองปีเห็นจะได้ มันผอมลงไปนิดตา ที่เดียวครับ--หน้าตาไม่ค่อยเบิกบานแจ่มใส เหมือนเมื่อก่อน วัน ๆ หนึ่งไม่ค่อยได้พูดกับใครถลา ไปทำงานไหนแต่ละงานนี้ มัวอยู่ทั้งวัน อาจารย์ใหญ่--อ้อผมลืมบอก อาจารย์ใหญ่เป็นสุภาพสตรี ครับ ตอนนี่ซังกอด ๆ ปั่นกะปอดกะแปดว่า งานโรงเรียนนายสุธนชักวางมือวังไปทำงานให้ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ก็ขยับแว่นหลายหนว่าโครงการนี้ยังไม่ได้ลงมือ นายอำเภอ

ที่ร้าย—ก็คือ คุณเธอแก้วตา---ก็ผู้หญิงนี้ครับ แพน (หมั่นก้นแล้ว) มัวแต่วิ่งซักรอกไปทางโน้นทางนี้ เวลาจะสู้ก็สู้ก็ไม่มี แถมเขาต้องติดต่อกับพนักงานเจ้าหน้าที่สาว ๆ สวย ๆ อีกหลายคนตามวิถีทางของงานแต่ละชิ้น แก้วตาที่เคยสดใส ก็กลายเป็นมีแก้วตาสีแดงบ้าง (เวลาร้องไห้) สีเขียวบ้าง (เวลาโกรธ)

วันหนึ่งหล่อนพูดกับผมว่า

“นี่ คุณมะล้า คุณเห็นคุณสุนเป็นยังไง”

ผมทำหน้าซื่อสุจริตตอบเธอว่า “เป็นคนเก่งมากครับ”

หล่อนถอนใจ “เก่ง – ใช่แล้ว เขาเก่งมาก – เซอะ ” คำสุดท้ายเธอทำท่าเหยียด ๆ หันมามองผมเขม็ง ผมก็มองเธอบ้าง--

“ฉันคิดผิดไปเสียแล้ว ที่รักคนบ้า ๆ อย่างสุน ”

“อ้าว” ผมร้อง “โง่ไปว่าเขาบ้าละ ? ”

“ ไม่มีคนดี ๆ ที่ไหนเขาทำอย่างนี้หรอกคุณ ตัวมีความสามารถ ใครใช้ให้ทำอะไรก็รับหมด งานที่เขาทำทั้งหมดประมาณ สักยี่สิบกว่าชิ้นกระมัง – ”

“ ก็เขาเก่งนี่” ผมได้ทีเลยเยาะเสียด

“ ต่อให้เก่งอย่างไร ลงทำงานหลายอย่างเกินไป ก็ไม่มีงานไหนจะดีเด่นหรือสำเร็จได้หรอก ลงทำยก็ล้มเหลวทุกเรื่อง ”

“ แล้วไง? ”

“แล้วไง?” หล่อนย้อย น้ำตาซึมแก้วตาใสๆ “ฉันเตือนเขาแล้วว่าให้ทำแต่พอประมาณที่จะสามารถทำได้ดีและทำได้สำเร็จ”

“ก็—ใคร ๆ ก็รู้ใช้เขานีนา---คนเก่งที่น่าเห็นใจ ”

“นั่นแหละ—เขาก็ฆ่าตัวตายด้วยการรับ-รับ-รับ-เมื่อเร่งจะให้งานเสร็จ เวลามันน้อยงานก็ชุก---แล้วใครเล่าจะให้ภัยเพราะทุกคนที่มอบงานให้ เมื่อรับงานแล้วเขาก็หวังว่างานต้องสำเร็จจะต้องดี—เมื่อออกมาชุกๆ ก็สิ้นฝีมือกันทีเดียว –แล้วคุณดูผู้ที่ใช้เขาซิ ศึกษา(ธิการ)จังหวัดจันทบุรี คนใหญ่ ๆ ทั้งนั้น พอลงท่นเหล่านี้เปื้อน เปื้อนหน้าเสียแล้ว—ก็เสียคนไปเลย—”

“น่าเห็นใจเขา----ผู้ใหญ่น่าปฏิบัติได้อย่างไร”

“ก็อย่ารับเป็นเจ้าหน้าที่—รวบงานมาทำเองซี—ขยายความคิดให้ท่านให้ท่านใช้คนอื่นให้คนอื่นคิดว่า—นั่นเป็นความคิดของท่าน—ท่านยิ่งจะพอใจเสียอีก---” เออ—นี่กว่าหล่อนจะสวຍอย่างเดียวหล่อนฉลาดเสียด้วยซี

“แล้วคุณบอกสุนหรือเปล่าเล่า”

“โธ—ยิ่งกว่าบอก---แต่เขาว่า---เดี๋ยวคนอื่นทำไม่ได้เหมือนเขา งานจะเสียผู้ใหญ่จะว่า—แล้วเป็นไง—โธ—โธ—”

“ก็ไม่เห็นเป็นอย่างไรนี่”

“คุณนะซีไม่เป็นอย่างไร---แต่สุนเขาเป็น เดียวนี้ พออาจารย์ใหญ่จะทำอะไรมีคนเสนอว่าอาจารย์สุนไงคะดำเนินการ อาจารย์ใหญ่ก็นำตั้ง ร้องว่า ไม่ได้ความทำงานไม่ได้เรื่อง ดีแต่คิด ดีแต่พูด ศึกษา (ธิการ) จังหวัดก็ว่าเล็ก—เล็ก—เล็กคบ อาจารย์สุน ท่านข้าหลวงก็ว่าอย่าไปเรียกมา ไม่เอาแล้ว เปื้อนแค้นเกินไป”

ผมชักใจอ่อน “ถึงอย่างนั้นแล้วหรือนี่?”

“ถึงแล้ว ฝรั่งมาคอยอยู่ศาลากลาง ๒ ชั่วโมง สุนยังอยู่ค้าขายลูกเสือ คนอื่นจะซีแจ่งแทนเรื่องเศรษฐกิจสัมพันธ์ก็ไม่ว่างเรื่องดี พาณิชยจังหวัดก็นั่งงำ ข้าหลวงก็นั่งงอ เขาก็บอกศาลานะซี”

“วันนี้สุนมาโรงเรียนหรือเปล่า”

“อ้าว—นี่ไม่รู้อะไรเลยนะคุณนะ—เขาไปอยู่โรงพยาบาลประสาทสักอาทิตย์แล้ว เย็นนี้ฉันจะเข้ากรุงเทพฯ ไปเป็นเพื่อนเขาอีก”

โธ— สุน — สุน คนเก่ง

ครับ---ตอนนี้ผมส่งสารสุนจัง

ในตอนที่ ๑๕.๔.๑ ได้ให้โครงเรื่อง (plot) ไว้หลายลักษณะ นักศึกษาควรกลับไปดูเพื่อเป็นแนวทางในการเกิดจินตนาการในกาที่จะเขียนเรื่องสั้น

ในระยะฝึกเขียน นักศึกษาควรเขียนเรื่องสั้นขนาดสั้น ต่อไปจึงเขียนเรื่องสั้นขนาดยาว ตัวอย่างเรื่องสั้นขนาดยาว นักศึกษาหาตัวอย่างได้จากเรื่องสั้นของนักเขียนหลายคน เช่น รวมเรื่องชิ้นใจ ของรัชนี ศรีไพรวรรณ เด็กน้อยแห่งท้องทุ่ง ของมานพ แก้วสนิท บ้านริมทะเล ของ อิศริ ธรรมโชติ เป็นต้น

แบบฝึกการเขียนจากจินตนาการ ชุดที่ ๑

ให้นักศึกษาเขียนนิทานโดยคิดขึ้นมาเอง ๑ เรื่อง

แบบฝึกการเขียนจากจินตนาการ ชุดที่ ๒

ให้นักศึกษาเขียนบทละครสั้น ๑ เรื่อง

แบบฝึกการเขียนจากจินตนาการ ชุดที่ ๓

ให้นักศึกษาเขียนเรื่องสั้นขนาดสั้น ๑ เรื่อง

กิจกรรม ๑๕.๔.๒

ให้นักศึกษาเขียน

๑. นิทาน

๒. บทละครสั้น

๓. เรื่องสั้น